

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.013/2025/8. szám

A felperesek:

felperes1 (cím1) I. rendű;
felperes2 (cím1) II. rendű;
felperes3 (cím1) III. rendű;
felperes4 (cím1) IV. rendű;
felperes5 (cím1) V. rendű;
felperes6 (cím1) VI. rendű

A felperesek képviselője:

Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd, cím2)

Az alperes:

alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

Dr. Szakály Zoltán Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szakály Zoltán ügyvéd, cím4)

Az alperes érdekében beavatkozott:

Dr. Cseresnyés Zsolt ügyvéd (cím5) által képviselt beavatkozó1 (cím6)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperesek 237. sorszám alatt

alperes 238. sorszám alatt

A per tárgya:

személyiségi jogi igények érvényesítése

Az elsőfokú bíróság:

Zalaegerszegi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat:

1.P.20.900/2019/236. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét kijavítja azzal, hogy az abban írt 30.124.157 forint marasztalási összeg helyesen 29.976.747 (huszonkilencmillió-kilencszázhetvenhatezer-hétszáznegyvenhét) forint, kiegészíti azzal, hogy az I. rendű felperesnek megítélt 3.956.356 (hárommillió-kilencszázötvenhatezer-háromszázötvenhat) forint, valamint a havi 101.855 (egyszázegyezer-nyolcszázötvenöt) forint jövedelempótló járadék.

Az elsőfokú bíróság fentiek szerint kijavított és kiegészített ítéletét – fellebbezett részében – részben, az alábbiak szerint változtatja meg:

a sérelemdíj összegét az elsőfokú ítéletben írt kezdőidőponttól járó és mértékű kamatmarasztalás érintése nélkül az I. és II. rendű felperesek esetében személyenként 25.000.000 (huszonötmillió) forintra, a III. rendű felperes esetében 40.000.000 (negyvenmillió) forintra, a IV. és V. rendű felperesek esetében személyenként 10.000.000 (tízmillió) forintra felemeli, mellőzi az alperesnek a 28.000.000 forint után járó 8.602.682 (nyolcmillió-hatszázkettőezer-hatszáznyolcvankettő) forint kamatban történő marasztalását;

a 29.976.747 forint után fizetendő 7.470.141 forint, valamint a 2025. január 31. napjától a kifizetés napjáig járó kamatokban történő marasztalást mellőzi, ehelyett kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a fenti összegből 14.228.030 (tizennégymillió-kettőszázhuszonnyolcezer-harminc) forint után 2021. augusztus 16. napjától, 2.599.793 (kettőmillió-ötszázkilencvenkilencezer-hétszázkilencvenhárom) forint után 2022. február 15. napjától, 166.533 (egyszázhatvanhatezer-ötszázharminchárom) forint után 2021. április 17. napjától, 159.834 (egyszázötvenkilencezer-nyolcszázharmincnégy) forint után 2024. június 3. napjától, 249.000 (kettőszáznegyvenkilencezer) forint után 2024. március 27. napjától, 2.576.000 (kettőmillió-ötszázhatvanhatezer) forint után 2021. szeptember 10. napjától, 335.000 (háromszázharmincötezer) forint után 2022. március 30. napjától, 248.000 (kettőszáznegyvennyolcezer) forint után 2022. június 9. napjától, 40.000 (negyvenezer) forint után 2020. június 26. napjától, 160.000 (egyszázhatvanezer) forint után 2020. május 18. napjától, 30.180 (harmincezer-egyszáznyolcvan) forint után 2020. január 29. napjától, 1.864.000 (egymillió-nyolcszázhatvannégyezer) forint után 2022. november 27. napjától, 2.162.000 (kettőmillió-egyszázhatvankettőezer) forint után 2023. május 20. napjától, 563.358 (ötszázhatvanháromezer-háromszázötvennyolc) forint után 2023. február 15. napjától, 473.198 (négy százhatvanháromezer-egyszázkilencvennyolc) forint után 2022. május 24. napjától, 195.245 (egyszázkilencvenötezer-kettőszáznegyvenöt) forint után 2022. július 1. napjától, 1.766.354 (egymillió-hétszázhatvanhatezer-háromszázötvennégy) forint után 2023. január 1. napjától, 2.160.222 (kettőmillió-egyszázhatvanezer-kettőszázhuszonkettő) forint után 2022. október 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkori késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot;

az I. rendű felperesnek járó hátralékos jövedelempótló járadékot 6.381.088 (hatmillió-háromszáznyolcvanegyezer-nyolcvannyolc) forintra felemeli, a hátralékos jövedelempótló járadék utáni kamatfizetési kötelezettség kezdőnapját 2022. december 17. napjában határozza meg, a 803.047 forint kamatban történő marasztalást mellőzi;

az I. rendű felperesnek 2025. február 1. napjától fizetendő jövedelempótló járadék havi összegét 157.712 (egyszázötvenhétezer-hétszázötvenkettő) forintra;

a felpereseknek mint együttes jogosultaknak fizetendő elsőfokú perköltséget összegét 9.209.687 (kilencmillió-kettőszázkilencezer-hatszáznyolcvanhét) forintra felemeli;

az alperes által az államnak fizetendő szakértői díj összegét 713.941 (hétszázötvenháromezer-kilencszáznegyvenegy) forintra leszállítja.

Egyéb fellebbezett részében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az I-VI. rendű felpereseknek mint együttes jogosultaknak tizenöt napon belül 1.051.448 (egymillió-ötvenegyezer-négy száznegyvennyolc) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az I. és II. rendű felperesek házasságából hármasker-terhesség alapján a 34. terhességi héten, 2018. március 1. napján az alperesi egészségügyi intézményben császármetszéssel születtek meg a III-V. rendű felperesek. A VI. rendű felperes az I. és II. rendű felperesek elsőszülött gyermeke, aki testvéreinek születésekor 4 és fél éves volt.
- [2] 2018. március 2. napján a III. rendű felperesnél légzésleállás és keringésösszeomlás miatt agyi oxigénhiányos állapot alakul ki, mely kórfolyamat háttérében szepszikus állapot állt. A III. rendű felperesnél az oxigénhiányos eredetű agykárosodás következtében bal oldali túlsúlyú spasztikus bénulás, izomerő-csökkenés és izommerevség, a kórképre jellemző reflexeltérések és gerincferdülés, súlyos értelmi fogyatékoság, epilepszia és kérgi eredetű látászavar áll fenn. Beszélni, járni, önállóan enni nem tud, nem szobatiszta. Kisebb funkcionális javulás még nem kizárt, de érdemi javulás – amely az önálló életviteléhez szükséges egyes képességek megszerzését jelentené – nem várható. Élete végéig valamennyi alapvető élettevékenységben folyamatos ápolásra szorul. Testsúlya növekedésével a csökkent működésű izomzat miatt testi állapotában funkcionálisan romlással is számolni kell (ízületi betegségek, illetve kontaktúrák kialakulása, gerincferdülés fokozódása). Fejlesztő tevékenységeket, gyógytornát igényel, amelyek célja nem elsősorban a javulás elérése, hanem az elért funkcionális állapot, mozgásképesség megtartása.
- [3] A III. rendű felperes az egészségkárosodásával összefüggésben minden életkori szakaszban az egészséges gyermekekhez képest többlet ápolás-gondozásra és folyamatos felügyeletre szorul, egészségi állapota miatt a háztartási tevékenységekben is többlet hárul az I. és II. rendű felperesekre. Az I. és II. rendű felperesek már kezdettől számos terápiára, fejlesztő foglalkozásra (a pedagógiai szakszolgálat által tartott ingyenes fejlesztéseken túl vállalkozóként működő terapeuták foglalkozásaira) hordta és jelenleg is hordja a III. rendű felperest, továbbá a fejlesztés érdekében előírt gyakorlatokat otthon is napi rendszerességgel folytatják. 2023. szeptember 1. napjától helységekre speciális óvodába jár a III. rendű felperes. A gyakori éjszakai epilepsziás rohamok miatt epilepszia jelző monitort szereztek be, egészségkárosodása miatt a III. rendű felperest évente több alkalommal kell orvosi vizsgálatokra vinni, az agykárosodásával összefüggő emésztőrendszeri panaszok miatt hashajtó, gyomorsav-csökkentő, hányás- és hányinger-csillapító gyógyszereket, továbbá étrendkiegészítőket kell alkalmazni.
- [4] A III. rendű felperes egészségkárosodása súlyos lelki megrázkódtatást jelentett az I. és II. rendű felperesek számára, aminek következményeit nem dolgozták fel. Az állandó készenlét, folyamatos ellátás, gondozás, a mindennapi fejlesztő foglalkozásokra járás miatt a társadalmi kapcsolataik beszűkültek, szórakozási és pihenési lehetőségeik megszűntek, a kiegyensúlyozott életre való reményük elveszett. A III. rendű felperes állandó felügyelete és gondozása miatt a pénzügyi-gazdasági elsőfokú végzettségű I. rendű felperes a gyermekek születése miatt igénybe vett fizetés nélküli szabadságot követően nem tudott, és várhatóan nem is tud újból munkába állni, elvesztette tanult foglalkozása gyakorlásának és a munkaszervezetben való előmenetelének lehetőségét. A III. rendű felperes ellátása miatt szükséges többletfeladatok okából az I. és II. rendű felperesnek nem jut elég ideje és energiája a többi gyermekkel való foglalkozásra, ami a IV-VI. rendű felpereseket hátrányosan érinti.
- [5] Az elsőfokú bíróság 187. sorszámú közbenső és részítéletében megállapította, hogy az alperest teljes kártérítési és sérelemdíjért való felelősség terheli a III. rendű felperesnek az alperes intézményében 2018. március 2. napján kialakult egészségkárosodása miatt a felpereseket ért károkért és nem vagyoni sérelemért. Megállapította a bíróság, hogy az alperes megsértette az I. és II. rendű, valamint a IV-VI. rendű felperesek teljes, egész és egészséges családban éléshez való, továbbá a III. rendű felperes élethez, testi épséghez, egészséghez való

személyiségi jogát. A Pécsi Ítéltábla a Pf.III.20.046/2023/6. számú másodfokú közbenső és részítéletével az elsőfokú bíróság közbenső és részítéletét – az indokolás részbeni módosításával – helybenhagyta.

- [6] A felperesek többször módosított keresetükben (utolsó keresetmódosítás 224. sorszám alatt) *sérelemdíj* címén az I. és II. rendű felperesek esetében személyenként 28.000.000 forint, a III. rendű felperes esetében 55.000.000 forint, a IV-VI. rendű felperesek esetében személyenként 15.000.000 forint, és mindezen összegek 2018. március 2. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkori késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamata (a továbbiakban: kamata) megfizetését kérték.
- [7] Az *ápolás-gondozási többletköltséget* olyan módon számolták el, hogy egy egészséges gyermekhez képest a 0-1 életév között napi 8,3 óra, 1-3 év között napi 7,8 óra, a 3. életévtől pedig napi 8,6 óra többlet merült fel a III. rendű felperes esetében. Igényüket a mindenkori minimál órabér bruttó összegének megfelelően összezszerűsítették, azonban figyelembe vették, hogy a 193. sorszámú keresetváltoztatásukat az elsőfokú bíróság visszautasította, ezért 2024. évre is a 2023. évi órabérrel számoltak. 2018. március 2. napjától 2024. december 31. napjáig így a hátralékos igényük mindösszesen 22.350.672 forintot tett ki, ebből azonban levonásba helyezték az ugyanezen időszakban kapott 598.000 forint családi pótlékot és 5.742.000 forint GYOD összegét, így 16.010.072 forint, és ennek 2021. augusztus 1. napjától járó kamata megtérítését kérték. 2025. január 1. napjától kezdődően havi 334.076 forint járadékigényt érvényesítettek ezen a címen. A *háztartási többletmunka* vonatkozásában igényüket havi 33 órai többlet háztartási munkára és a minimál órabérre figyelemmel számolták el, ebben az esetben is figyelembe véve, hogy a 193. sorszámú keresetváltoztatás elutasítása miatt a 2024. évre is a 2023. évi órabér alkalmazandó. A 2019. március 2. napjától 2024. december 31. napjáig felmerült hátralék 2.544.617 forint volt, ezen összeg és ennek 2022. január 30. napjától járó kamata megtérítését is kérték. 2025. január 1. napjától havi 55.176 forint járadékra tartottak igényt.
- [8] A *rehabilitációs eszközök költségére* mindösszesen 575.367 forint és ennek 2021. április 17. napjától járó kamata megtérítését kérték. E tételek között szerepelt az 2024. március 24. napján 249.000 forintért beszerezett epilepsziás rohamot jelző monitor költsége.
- [9] *Rehabilitációs költség* címén több tételből álló igényt terjesztettek elő. *DSGM terápiára* (melyet 2018. április 21. és 2019. január 31. között heti egy, 2019. február 1. napjától kezdődően heti két óra időtartamban vettek igénybe, kezdetben 4.000 forint/alkalom, 2025. január 1. napjától 10.000 forint/alkalom költséggel) a hátralékos időszakra 2.496.000 forint és ennek 2021. augusztus 20. napjától járó kamata, valamint 2025. január 1. napjától havi 80.000 forint; *craniosacralis terápiára* 2019. június 17. és 2024. december 31. napja közötti időre összesen 475.304 forint és ennek 2022. március 30. napjától járó kamata, valamint 2025. január 1. napjától havi 7.080 forint átlagköltség; *TSMT terápiára* 2019. november 16. és 2024. december 31. közötti időre 244.000 forint és ennek 2022. június 9. napjától járó kamata, 2025. január 1. napjától havi 4.000 forint; konduktív fejlesztő tábor költsége egyszeri 40.000 és ennek 2022. június 20. napjától járó kamata; cég3 intenzív terápiára egyszeri 160.000 forint és ennek 2020. május 18. napjától járó kamata; hidroterápiára egyszeri 30.180 forint, és ennek 2020. január 29. napjától járó kamata; a *egyéb1-féle konduktív terápiára* 2020. szeptember 24. és 2024. december 31. közötti időre heti 2 órára figyelemmel 1.784.000 forint és ennek 2020. december 12. napjától járó kamata, 2025. január 1. napjától havi 80.000 forint; a *egyéb2-féle konduktív terápiára* (2020. augusztus 1. és 2021. szeptember 6. közötti heti egy órában 4.000 forintért, 2021. szeptember 7. és 2024. április 4. közötti heti 2 órában 5.000 forint/óradíjért, 2024. május 6. és 2024. december 31. közötti heti 2 órában 7.000 forint/óradíjért, 2025. január 1. napjától heti 2 órában 8.000 forint/óradíjért jár a III. rendű

felperes) 2.098.000 forint és ennek 2023. május 20. napjától kamata, 2025. január 1. napjától havi 64.000 forint megtérítését kérték.

- [10] A *pelenkázás* költségére a 2021. március 1. és 2024. december 31. közötti időre 551.364 forint és ennek 2023. január 30. napjától kamata, 2025. január 1. napjától havi 11.994 forint megtérítését kérték, figyelemmel arra, hogy a társadalombiztosítás által támogatott mennyiségen felül havi 60 db pelenkát, 4 csomag törülőkendőt és egy Sudocremet kell beszerezniük. A *gyógyszerköltség* vonatkozásában a Sinlac, Dulcosoft, Nutridrink készítményekkel kapcsolatos költségeiket időszakonként tételesen összesítették, a hátralékos időszakra ennek költsége 473.198 forint volt, a kamatot 2025. május 24. napjától igényelték, 2025. január 1. napjától pedig havi 16.050 forintra tartottak igényt ezen a címen.
- [11] Az I. rendű felperes *jövedelemvesztésének* megtérítését is kérte, a 2020. november 2. és 2024. december 31. napja közötti időre 15.418.007 forintra és ennek 2022. december 2. napjától járó kamatára, 2025. január 1. napjától havi 407.418 forint jövedelempótló járadékra tartott igényt.
- [12] Kérték továbbá az I. és II. rendű felperesek a III. rendű vizsgálatával összefüggésben felmerült 17.670 forint *szállásköltség* és ennek 2019. augusztus 12. napjától járó késedelmi kamata, *autópályamatrixa költsége* címén a 2018. április 9. és 2024. december 31. napja közötti időszakra 228.877 forint és ennek 2021. augusztus 20. napjától járó kamata, 2025. január 1. napjától kezdődően havi 4.934 forint járadék megtérítését. A *közlekedéssel felmerült többletköltséget* részletesen kimunkálták, a 2018. március 1. és 2024. december 31. közötti időre 1.736.303 forint, ennek 2021. augusztus 20. napjától járó kamata, 2025. január 1. napjától havi 35.541 forint megtérítését kérték. A *kíséret* költségét a fenti hátralékos időszakra 2.118.556 forintban összegszerűsítették, 2025. január 1. napjától kezdődően pedig havi 41.666 forintra tartottak igényt, ami havi 24,92 óra kísérésnek a minimál órabérrel számított ellenértéke.
- [13] Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperest az I. és II. rendű felpereseknek személyenként 22.000.000 forint, a IV. és V. rendű felpereseknek személyenként 8.000.000 forint, a VI. rendű felperesnek 10.000.000 forint sérelemdíj és ezen összegek 2025. január 31. napjától a kifizetés napjáig járó kamata, a III. rendű felperesnek 28.000.000 forint sérelemdíj, annak az ítélethozatalig lejárt 8.602.682 forint kamata, továbbá 2025. január 31. napjától a kifizetés napjáig járó kamata; az I. és II. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 30.124.157 forint [helyesen 29.976.747 forint], ennek az ítélethozatalig lejárt 7.470.141 forint kamata, valamint 2025. január 31. napjától a kifizetésig járó kamata, 2025. február 1. napjától minden hónap 10. napjáig havi 530.609 forint járadék; az I. rendű felperesnek 3.956.356 forint [hátralékos jövedelempótló járadék] és ennek az ítélethozatalig lejárt 803.047 forint kamata, valamint 2025. január 31. napjától a kifizetés napjáig járó kamata, 2025. február 1. napjától minden hónap 10. napjáig havi 101.855 forint [jövedelempótló] járadék megfizetésére kötelezte, egyebekben a keresetet elutasította. Kötelezte továbbá az alperest a felpereseknek együttesen 8.561.875 forint perköltség, az államnak 941.222 forint állam által előlegezett szakértői díj megfizetésére.
- [14] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában részletesen kifejtette az alperes által vitatott keresetváltoztatás-engedélyezésekkel kapcsolatos álláspontját.
- [15] A sérelemdíj vonatkozásában utalt a jogerős részítéletben megállapított személyiségi jogsértésekre, felhívta a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:52.§ (1)-(3) bekezdését, rámutatott, hogy a Ptk. 6:534.§ (1) bekezdése lehetőséget ad a bíróságnak arra, hogy az okozott kár, illetve sérelem mértékét az ítélethozatal időpontjában fennálló értékviszonyok szerint határozza meg, ha a károkozás és az ítélethozatal között az értékviszonyokban jelentős változás következett be, feltéve, hogy a keresetben kért marasztalás összege ezt lehetővé teszi.

- [16] Külön bizonyítást nem igénylő ténynek minősítette, hogy a III. rendű felperes egészségkárosodása zavart okoz a család funkciójában, a családtagokat a kiegyensúlyozott életvitelben, önmegvalósítási lehetőségeik kihasználásában akadályozza. Értékelte, hogy a felperesi családban mindent a III. rendű felpereshez kell igazítani, az egészséges gyermekekkel (IV-VI. rendű felperesekkel) megvalósítható családi programokra, a baráti kapcsolatok ápolására, szórakozásra nincs lehetőség. A súlyosan egészségkárosodott gyermek családba érkezése a nagy lelki megrázkódtatás mellett erős fizikai teherrel is jár, ellátása, felnevelése felemésztí a szülők energiáját, lelki erejét, leköti az idejüket, és állapota miatt folyamatos aggodalom tölti el őket a gyermek további, felnőttkori sorsát illetően is. A lefolytatott bizonyítás (tanú1 és tanú2 tanúvallomása, az igazságügyi pszichológus szakértői vélemény és az igazságügyi orvosszakértői vélemény, továbbá a rehabilitációs foglalkozásokról és a pedagógiai szakszolgálat fejlesztő foglalkozásairól szóló iratok, illetve vélemények) mindezt külön is alátámasztották.
- [17] Rámutatott, hogy az I. és II. rendű felperesek pszichés státusza kifejezetten negatív irányba változott, abban az eltelt idő alatt csak kis mértékű javulás állt be. Érzelmi esékenységi, a hangulati élet depresszív színezete alakult ki, a III. rendű felperes egészségkárosodását mindeddig csak részlegesen tudták feldolgozni, beletörődtek, hogy ahhoz igazítják mindennapjaikat, de ez pszichésen egyre megterhelőbb számukra. Ugyan nem feltétlenül szükséges, de mindkettejük esetében indokolt lenne pszichoterápiás szakellátás és családterápia igénybevétele. Kifejtette, hogy a III. rendű felperessel való folyamatos foglalkozás terhei nagyjából az I. rendű felperesre hárulnak, ugyanakkor a családfenntartó II. rendű felperes rendőri szolgálati viszonyában való helytállást is egyre inkább akadályozza a III. rendű felperes állapota miatti aggodalom és a munkafeladatoknak a gyermek érdekében szükséges programokkal való egyeztetése. Az I. rendű felperes elveszítette a felsőfokú végzettségének megfelelő foglalkozásának gyakorlása, az abban való kiteljesedés, előmenetel lehetőségét, ehelyett véglegesen ápolási-gondozási feladatok végzésére kényszerül. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint személyenként 22.000.000 forint és annak az ítélethezataltól a kifizetésig járó késedelmi kamata az az összeg, amely a fenti körülmények összességében való értékelésével alkalmas a III. rendű felperes egészségkárosodásával és az általa okozott terhekkel összefüggésben az I. és II. rendű felperesek által elszenvedett nem vagyoni sérelmek kompenzálására.
- [18] A III. rendű felperes esetében az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy az igazságügyi pszichológus szakértői vélemény megállapításaira alapított keresetfelemelést engedélyezte ugyan, a pszichológus szakértői vélemény azonban a III. rendű felperesre vonatkozó megállapítás hiányában nem tartalmaz olyan tényállítást, amely a III. rendű felperes sérelemdíj iránti követelése tárgyában a kereset megváltoztatását alátámasztaná. A felperesek nem is jelöltek meg olyan tényt vagy körülményt, amely a 28 millió forint sérelemdíj és 2018. március 1. napjától járó kamata iránti eredeti kereset 55 millió forint összegre való felemelésére adna okot. Az elsőfokú bíróság ezért a keresetfelemelést nem találta megalapozottnak, ugyanakkor az eredeti keresetet a súlyos egészségkárosodásra és annak következményeire figyelemmel teljes mértékben alaposnak találta azzal a különbséggel, hogy a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontja nem 2018. március 1., hanem 2. napja, mivel az egészségkárosodást eredményező állapotrosszabbodás a második életnapon történt. Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj 2018. március 2. és az ítélethezatal napja, 2025. január 30. között lejárt 8.602.682 forint kamatában külön marasztalta az alperest, és emiatt a sérelemdíj tőkeösszege után az ítélethezatalt követő naptól kezdődően kötelezte kamatfizetésre.
- [19] A IV-VI. rendű felperesek sérelemdíj iránti keresete esetében az elsőfokú bíróság bizonyítottan fogadta el, hogy az egészségkárosodott testvér családban való jelenléte, az állapota által megkövetelt fokozott szülői gondoskodás a IV-VI. rendű felperesekre eső szülői

figyelem csökkenése miatt számukra nem vagyoni sérelmet eredményez. A hátrányok körében értékelte, hogy az igazságügyi orvosszakértői véleményhez készült szakkonzulensi vélemény szerint a III. rendű felperes nem tud a testvéreivel együtt játszani, nem adekvát viselkedésével és reakcióival zavarja őket, közös elfoglaltság nem lehetséges. Az igazságügyi pszichológus szakértői vélemény kóros pszichés elváltozást a testvéreknél nem igazolt, ugyanakkor a gyermekek megemlítették, hogy a szülők között gyakran fordul elő sűrlődés, ami az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a személyiségükre negatív hatással van. A szakértő emellett utalt kisebb-nagyobb pszichés eltérésekre, amely miatt a IV-VI. rendű felperesek esetében is javasolhatónak tartotta gyermekpszichológiai szakellátás igénybevételét, vagy a családterápiát azzal, hogy ezek nem feltétlenül szükségesek. A szakvélemény szerint a vizsgált kiskorúak közül a VI. rendű felperes élte meg legnegatívabban a III. rendű felperes egészségkárosodását, nála mutatkozott szorongás és önbizalomvesztés, amely közvetlenül vagy közvetve ok-okozati összefüggésbe hozható a III. rendű felperes egészségkárosodásával. Az elsőfokú bíróság a családban éléshez való személyiségi jog megsértése miatt az említett körülmények figyelembevételével, az ítélelhozatalakor fennálló értékviszonyok alapján a IV. és V. rendű felperesek esetében személyenként 8.000.000 forint, a VI. rendű felperes esetében 10.000.000 forint sérelemdíjat talált alkalmasnak a nem vagyoni sérelmek kompenzálására.

- [20] A kártérítést illetően az elsőfokú bíróság a kamatfizetésről szóló rendelkezés egyszerűsítése érdekében valamennyi szóba jöhető kártérítési tétel esetében azt a megoldást választotta, hogy a lejárt marasztalások esetében kiszámította a középátlagos kezdő időponttól az ítélelhozatalig járó késedelmi kamatot, abban egyösszegben külön marasztalt, a marasztalás tőkeösszege után pedig az ítélelhozatalt követő naptól kezdődően kötelezte kamat fizetésére az alperest.
- [21] A kártérítés lejárt összegeként az I. és II. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak a Ptk. 6:519.§-ára és 6:522.§ (2) bekezdésére figyelemmel az ápolás-gondozás költségtérítéseként 14.228.030 forintot és annak 3.769.935 forint lejárt kamatát, háztartási kisegítés költségtérítéseként 2.599.793 forintot és annak 675.617 forint lejárt kamatát, rehabilitációs eszközök költségtérítéseként 575.367 forintot és annak 74.693 forint lejárt kamatát, rehabilitációs foglalkozások költségtérítéseként 7.562.590 forintot [helyesen 7.415.180 forintot] és annak 1.733.070 forint lejárt kamatát, pelenkázás költségtérítéseként 563.358 forintot és annak 117.157 forint lejárt kamatát, gyógyszer költségtérítéseként 473.198 forintot és annak 126.108 forint lejárt kamatát, autópályahasználati költségtérítésként 195.245 forintot és annak 51.361 forint lejárt kamatát, közlekedési kíséret költségeként 2.160.222 forintot és annak 526.554 forint lejárt kamatát, üzemanyag-költségtérítésként 1.766.354 forintot és annak 395.646 forint lejárt kamatát ítélte meg, ezek összesítéséből adódott a 30.124.157 forint [helyesen 29.976.747 forint] lejárt kártérítés és annak 2025. január 30-áig lejárt összesen 7.470.141 forint kamata.
- [22] A 2025. február 1. napjától kezdődően a Ptk. 6:527.§ (2) bekezdése alapján fizetendő havi 530.609 forint járadék pedig az ápolás-gondozás költségtérítése címén havi 137.276 forint, háztartási kisegítés címén havi 55.176 forint, rehabilitációs foglalkozások költségtérítése címén havi 235.086 forint, pelenkázásra havi 11.994 forint, gyógyszer többletköltségeként havi 16.050 forint, autópálya-használat költségtérítéseként havi 3.310 forint, közlekedési kíséret költségtérítéseként havi 41.666 forint, üzemanyag költségtérítéseként havi 30.051 forint megítélt járadékokból tevődött össze.
- [23] Az ápolás-gondozás többletköltségét illetően az elsőfokú bíróság egyebek mellett felhívta a 222. sorszámú kiegészítő orvosszakértői véleményt, melyben foglaltak szerint a III. rendű felperes az egészségkárosodásával összefüggésben az egészséges gyermekekhez képest többlet ápolásra-gondozásra és folyamatos felügyeletre szorul. Figyelemmel volt arra, hogy a felperesek által az ápolás-gondozási többletvevényiségekről szóló táblázatban feltüntetett

tevékenységek szükségességét az előkészület és elpakolás kivételével a szakértő megerősítette, az elsőfokú bíróság ezért napi 30 perccel, azaz 0,5 órával csökkentve 0-1 éves korig 7,8 órában, 1 éves kortól 3 éves korig 7,3 órában, 3 éves kortól 8,1 órában számolta el a többlet ápolás-gondozás napi időtartamát. Rámutatott, hogy az igazságügyi orvosszakértői vélemény további kiegészítése szükségtelen volt, mivel a szakértőhöz intézett kérdés eleve a többlet-tevékenységekre és azok időtartamára vonatkozott.

- [24] Utalt arra, hogy nem jövedelemről, hanem költségtérítésről, és egyúttal nem tényleges ellenértékről, hanem számítási alapról van szó, így a minimál óradíjból a társadalombiztosítási járulék összegét nem vonta le. A felperesi kimutatásban a napok számát illetően észlelt számítási hibákat javította. 2025. január 1. napjától napi 8,1 óra x 1.672 forint/óra x 30 nap = 406.296 forintban számította az ápolási-gondozási többlettevékenység ellenértékét, ebből levonta a családi pótlék emelt részét 7.300 forintot, továbbá 261.720 forint GYOD-ot.
- [25] A középarányos kezdő időpont meghatározásakor az elsőfokú bíróság az egyes időszakban esedékes marasztalás összegét, egymáshoz viszonyított arányát is figyelembe vette azzal, hogy a GYOD és az emelt mértékű családi pótlék levonása nélküli 20.568.630 forint hátralékból a naptárszerű időszak feléig a teljes időszakra járó összeg 39 százaléka esik, ezért az időtartam 61 százalékhöz igazodóan 2022. június 2. napjában határozta meg a középarányos kamatfizetési kezdő időpontot.
- [26] Az elsőfokú bíróság az alperes káronszerzéssel kapcsolatos álláspontját elfogadta, a Kúria Pfv.III.20.955/2019/8. számú felülvizsgálati ítéletének [42]-[45] bekezdéseiben kifejtett elvekkel egyetértve hangsúlyozta, hogy amennyiben a teljes munkaidőre járó jövedelem mellett az I-II. rendű felperesek megkapnák az I. rendű felperes által a 8 órás munkaidő mértékén belül végzett ápolási-gondozási és a háztartási többletmunka ellenében járó költségpótló járadékot is, akkor többletmunkaerő- és többletmunkaidő-ráfordítás nélkül kétszeres pénzbeli bevételhez jutnának, ami káronszerzés lenne. Csak a munkajövedelemmel ellentételezett 8 órán felüli többlettevékenységért lehetnének tehát jogosultak költségtérítésre a felperesek. Értékelte az elsőfokú bíróság, hogy az I. rendű felperes hozzávetőlegesen a törvényes munkaidőnek megfelelő időt fordít naponta ápolási-gondozási és háztartási többlettevékenységekre, ugyanakkor nemcsak munkanapokon, hanem szabad- és munkaszüneti napokon is végeznie kell ezeket a tevékenységeket, amit a munkajövedelem nem ellentételez. Miután így nem találta kiszámíthatónak az ápolás-gondozás és a háztartási kisegítés törvényes munkaidőn felüli összegét, az említett felülvizsgálati ítélet [45] bekezdésében írt, felülvizsgálati támadás hiányában a Kúria által nem érintett másodfokú bírósági mérlegelést alkalmazta, és a jövedelemvesztéseget csökkentette mérlegeléssel annak 25%-ára, az ápolás-gondozás és a háztartási kisegítés költségtérítésénél pedig ezzel összefüggésben nem alkalmazott csökkentést.
- [27] A háztartási kisegítés többletköltségénél a kereset alapján azt értékelte, hogy a III. rendű felperes egészségkárosodásával összefüggésben (hányás, etetési nehézség, padlón töltött életvitel miatt) mennyi többletmunkát kell végezni a háztartásban, ezt havi 33 órában megalapozottnak ítélte meg. A III. rendű felperes állapotának jellemzőire a szakvélemény kiegészítését szükségtelennek tartotta, mert azt az orvosszakértő személyes vizsgálat alapján feltárta. Az egyes időszakokban irányadó minimál óradíjjal számolva, 18,5% mértékű társadalombiztosítási járulék levonása nélkül számított hátralék tekintetében a kamatozás középarányos kezdő időpontját ebben az esetben is eltérítette.
- [28] A rehabilitációs eszközök többletköltségére igazságügyi árszakértői bizonyítást folytatott le, azok beszerzési költségét a III. rendű felperes egészségkárosodásával okozati összefüggésben álló kárnak minősítette, ideértve a szakorvosi véleménnyel alátámasztott indokoltságú – a főként éjszakai alvás közben jelentkező epilepsziás roszullétekre figyelemmel javasolt –

rohamjelző monitort is, ennek költségét a 206. sorszámú keresetváltoztatáshoz csatolt számla alapján 249.000 forint összegben bizonyítottanak fogadta el. Rámutatott, hogy a III. rendű felperes epilepsziája nem vitásan az alperes mulasztása miatt kialakult egészségkárosodással van összefüggésben, az igazságügyi orvosszakértői kiegészítő vélemény a készülék használatát hasznosnak minősítette, amit a követelés megalapozottsága szempontjából nem gyengít az a megállapítás, hogy a beszerzés csak opcionális. Az epilepsziás rohamot jelző monitor és az állítógép esetében a tényleges kifizetéstől kötelezte késedelmi kamat fizetésére az alperest.

- [29] A rehabilitáció többletköltsége vonatkozásában kifejtette, hogy a bírói gyakorlat elismeri a szülőnek azt a jogát, hogy az egészségkárosodott gyermek állapotának javítása, avagy további romlásának megakadályozása érdekében, a károkozó felelőssége keretében és megtérítési kötelezettsége ellenében igénybe vegye a magánszolgáltatók által nyújtott rehabilitációs és fejlesztő szolgáltatásokat is. Nem értett egyet az alperesnek azzal az észrevételével, hogy a felperesi követelés csak akkor lehet megalapozott, ha orvosszakértői véleménnyel bizonyítható, hogy szükséges és indokolt valamennyi terápia együttes alkalmazása. Az igazságügyi orvosszakértői kiegészítő vélemény szerint a keresetváltoztatásban felsorolt terápiák mind alkalmasak az állapot fejlesztésére vagy fenntartására, igénybevételük orvosszakértői szempontból indokolt, függetlenül attól, hogy nincs szigorú indikációs körök. Hétköznaponként naponta egy fejlesztő kezelésen való részvétel elfogadható, a III. rendű felperes által folyamatosan igénybe vett terápiák gyakorisága pedig ennek megfelel.
- [30] Az elsőfokú bíróság a craniosacralis terápia költségét illetően alkalmazott kisebb korrekciót, egyebekben a rehabilitációs költség megtérítése iránti keresetet teljes mértékben alátámasztottnak találta. Utalt rá, hogy a 195. sorszámú végzésével visszautasította a 193. sorszámú keresetváltoztatás engedélyezése iránti kérelmet, amely érintette a egyéb3 által folytatott, 2019. február 1. napja óta heti két alkalommal megvalósuló DSGM terápiát és a egyéb1 által folytatott, 2020. szeptember 24. napjától heti két alkalommal megvalósuló konduktív terápiát. A visszautasított keresetváltoztatás szerint 2023. november 1. napjától e két terápia a egyéb3 által alapított cég1-ben folytatódik tovább mindkét esetben 7.000 forint/óra költségterítés mellett.
- [31] Rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy miután a III. rendű felperes bizonyítottan igénybe vette 2023. november 1. napját követően is mindkét terápiát, a keresetváltoztatás engedélyezésének hiányában a 2023. november 1. előtti költségek, azaz mindkét terápia esetében a heti két alkalommal felmerülő, alkalmankénti 4.000 forint megtérítésére köteles az alperes a 2023. november 1. napjától 2024. december 31. napjáig terjedő időszakban. Nem értett tehát egyet a bíróság azzal az alperesi állásponttal, hogy a szolgáltatást nyújtók személyében bekövetkezett változással összefüggő okból 2023. november 1. napjától 2024. december 31. napjáig nem lennének jogosultak a felperesek e költségek megtérítésére.
- [32] Az elsőfokú bíróság a 232. sorszámú keresetváltoztatás F/1 és F/2 számú melléklete alapján szintén bizonyítottanak fogadta el, hogy e terápiák költsége 2025. január 1. napjától kezdődően mindkét esetben 10.000 forint/óra, azaz 20.000 forint/hét összegre emelkedett. Kiemelte, hogy a költségek igazolása szempontjából nem annak van jelentősége, hogy az igazolást a megfelelő jogalany, tehát az cég2 állította ki, vagy a Kft. keretében tevékenységet végző egyéb3 és egyéb1. Tény, hogy a III. rendű felperes a két fejlesztést igénybe veszi, és az I. és II. rendű felperesek annak költségét megfizetik, tehát káruk merül fel.
- [33] Az elsőfokú bíróság a DSGM terápia miatt 2018. április 21. és 2025. január 31. közötti időre 2.576.000 forint lejárt kártérítést és a súlyozással figyelembe vett kezdőidőponttól, 2022. február 1. napjától járó kamatot (a lejárt kamatot tőkésítve) és 2025. február 1. napjától kezdődően havi 80.000 forint járadékot; a craniosacralis terápia miatt a 2019. június 27. és 2025. január 31. közötti időre 335.000 forint lejárt kártérítést, 2022. április 12. napjától mint

középarányos kezdő időponttól járó lejárt és le nem járt kamatát, 2025. február 1. napjától kezdődően havi 5.000 forint járadékot; a TSMT terápia igénybevétele miatt a 2019. november 16. és 2025. január 31. közötti időre 248.000 forint kártérítést és ennek 2022. június 21. napjától számított lejárt és le nem járt kamatát, havi 4.000 forint járadékot; a konduktív fejlesztő tábor költségeként 40.000 forintot és annak 2020. június 26. napjától számított lejárt és le nem járt kamatát; a cég3 intenzív terápia költségeként 160.000 forintot, annak 2020. május 18. napjától járó lejárt és le nem járt kamatát; a hidroterápia költségére 25.000 forintot és annak 2020. január 29. napjától járó lejárt és le nem járt kamatát; az úszópelenka költségeként 5.180 forintot és annak 2020. január 21. napjától járó lejárt és le nem járt kamatát; egyéb1 konduktív terápiája költségeként a 2020. szeptember 24. és 2025. január 31. közötti időszakra 1.864.000 forint költségtérítést és annak 2022. november 27. napjától járó lejárt és le nem járt kamatát, 2025. február 1. napjától kezdődően havi 80.000 forint járadékot; egyéb2 konduktív terápiája miatt a 2020. augusztus 20. és 2025. január 31. közötti terjedő időszakra 2.162.020 forintot, és súlyozott középarányos kezdő időponttól 2023. május 20. napjától járó lejárt és le nem járt kamatát, 2025. február 1. napjától kezdődően havi 64.000 forint járadékot számolt el, e tételekből állt össze a mindösszesen 7.415.180 forint hátralék és az összesített havi 233.000 forint járadék.

- [34] A pelenkázás többletköltsége vonatkozásában az elsőfokú bíróság értékelése szerint a kiegészítő igazságügyi orvosszakértői vélemény alátámasztotta, hogy egy egészséges gyermeknél a 3 éves életkor betöltése után nincs szükség pelenkázásra, míg egy nem szobatiszta személynél napi hat alkalommal történő pelenkázás is indokolt lehet. A felperesek nyilatkozata és a tanúvallomások alapján bizonyítottanak találta a napi 6 alkalommal történő pelenkázás tényét, a 76. sorszámú keresetváltoztatáshoz csatolt számla szerint pedig a pelenka, a törülköző és Sudocrem kenőcs ára alapján a 11.994 forint havi pelenkázási költséget.
- [35] A gyógyszer többletköltséget illetően rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy a kiegészítő igazságügyi orvosszakértői vélemény a III. rendű felperes agykárosodásával összefüggő emésztőrendszeri panaszok miatt alkalmazott valamennyi felsorolt gyógyszer és készítmény (Sinlac, Nutridrink, Dulcosoft) alkalmazásának és mennyiségének indokoltságát bizonyítja.
- [36] Az I. rendű felperes jövedelemvesztését illetően az elsőfokú bíróság bizonyítottanak találta, hogy az I. rendű felperes a III. rendű felperes egészségi állapota, speciális óvodába járása és speciális igényei miatt a IV. és V. rendű felperesek óvodába járásának megkezdése után nem tudott, és máig sem tud munkába állni. Ugyancsak bizonyította az I. rendű felperes, hogy az egyéb4-nél milyen összegű munkabért ért volna el. Az elsőfokú bíróság a 18,5%-os tb-járulék levonásával a 2020. november 2. és 2025. január 31. között elérhető jövedelem összegét 15.825.425 forintban számította ki, és ezt az összeget az ápolási-gondozási többletköltség esetében kifejtett indokok alapján, a kétszeres értékelés és a káronszerzés elkerülése végett 25%-ra mérsékelte.
- [37] Az autópálya-matrica többletköltségét illetően az elsőfokú bíróság az éves matrica költségét nem fogadta el, helyett évenkénti bontásban kiszámolta, hogy hány alkalommal utaztak az I. és II. rendű felperesek a III. rendű felperessel helység2re, és ezekre az utakra a 10 napos matrica árát összegezte.
- [38] A közlekedés és kíséret többletköltsége alapjául szolgáló megtett utak mennyiségét a táblázatokban feltüntetett intézmények, szolgáltatók személye, a tőlük származó igazolások és a csatolt útvonaltervek, valamint az egyes terápiák esetében már kifejtettek alapján bizonyítottanak fogadta el, figyelemmel volt arra, hogy a III. rendű felperes személygépkocsival történő szállításának szükségességét az igazságügyi orvosszakértő a kiegészítő szakvéleményében alátámasztotta. E kártérítési kereset esetén is fenntartotta azt az álláspontját, hogy a minimálóradíjból mint számítási alapról nem kell levonni a 18,5%-os tb-

járulékot. A kamatszámítás középátlagos kezdő időpontját a 2023-ban és 2024-ben járó összeg nagyságrendje és a teljes lejárt összeghez viszonyított aránya miatt 2022. október 1. napjában állapította meg a teljes marasztalási összegre nézve.

- [39] Rámutatott, hogy az üzemanyag-költségtérítés iránti kereset esetében az alperes csak a 2025. január 1. napjától kezdődően követelt üzemanyag-költségtérítést kifogásolta a 2024. évi átlagos gázolajár alapján, ezért az I. és II. rendű felperesek 2023. és 2024. évre vonatkozó számítását nem bírálta felül, hanem az ellenkérelemhez kötöttség miatt 2024. december 31. napjáig bezárólag elfogadta az egyébként számszakilag helyes, egészségbiztosítástól kapott közlekedési támogatás levonásával készített számítást azzal, hogy a 2025. évtől felmerülő havi költség, így a 2025. február 1. napjától fizetendő járulék összege (61 liter x 623 forint/liter – 7.952 forint támogatás) 30.051 forintban adódott. A kamatszámítás kezdő időpontját – figyelembe véve az egyes időszakokra megítélt hátralékos összeg nagyságát és arányait – 2023. január 1. napjában határozta meg.
- [40] A perköltségről való döntés során az elsőfokú bíróság a felperesek álláspontjával egyetértve a részleges pernyertesség-pervesztesség szabálya helyett a Pp. 83. § (3) bekezdését alkalmazta, a kereseti követelések és marasztalások egybevetése alapján ugyanis sem a kártérítés, sem a sérelemdíj iránti keresetek nem voltak nyilvánvalóan túlzottnak. A nem járadékszerű követelések (sérelemdíj, rehabilitációs eszközök értéke, befejeződött rehabilitációs foglalkozások – azaz a konduktív fejlesztőtábor, a cég3, a hidroterápia – térítési díja) mellett a bíróság a járadékszerű kártérítési marasztalások esetében az egy évi értéket (7.589.568 forint) vette figyelembe, a perköltség számításakor összesen 106.395.115 forint perértékkel számolt. A pertárgyértékre vonatkozó szabály ellenére a lejárt járadékok beszámítását mellőzte, mert az álláspontja szerint a hosszú pertartam miatt aránytalan eredményre vezetne. Elfogadta a felek képviselőinek álláspontját, amely szerint a bíróság eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (R.) 3.§ (6) bekezdése alapján az ügy bonyolultsága és a kifejtett ügyvédi munka mennyisége miatt a kétszeres szorzó alkalmazása indokolt. Ennek alapján általános forgalmi adóval együtt 8.290.435 forint ügyvédi munkadíjat állapított meg a felperesek részére, melyhez 271.440 forint költségtérítés járt, összesen 8.561.875 forint perköltséget eredményezve. Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy alperes a Pp. 83.§ (3) bekezdése és 102.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az államnak a felperesek személyes költségmentessége miatt a bíróság által előlegezett szakértői díjat, melynek összege 941.222 forint.
- [41] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a peres felek mindegyike fellebbezett.
- [42] A felperesek fellebbezésükben kérték, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított sérelemdíjakat a késedelmi kamatokban való marasztalás elsőfokú bíróság ítélete meghozatalához igazodó kezdőidőpontjának érintése nélkül az I. és II. rendű felperesek esetében személyenként 22.000.000 forintról 28.000.000 forintra, a III. rendű felperes esetében 28.000.000 forintról 55.000.000 forintra, a IV., V. és VI. rendű felperesek esetében a 8.000.000-8.000.0000, illetve 10.000.000 forintról személyenként 15.000.000 forintra emelje fel. Fellebbezési kérelmük a vagyoni károk tökeösszegei közül az I. rendű jövedelemvesztését érintette. E vonatkozásban azt kérték, hogy a 3.956.356 forint hátralékot, valamint a havi 101.855 forint jövedelempótló járadékot a másodfokú bíróság elsődlegesen 15.825.425 forintra és ennek 2022. december 17. napjától számított törvényes mértékű kamatára, valamint 2025. február 1. napjától havi 407.418 forintra; másodlagosan 8.234.028 forintra és ennek 2022. december 17. napjától járó késedelmi kamatára, valamint 2025. február 1. napjától havi 206.724 forintra emelje fel. Kérték továbbá, hogy a másodfokú bíróság mellőzze az elsőfokú bíróság ítéletéből valamennyi, a lejárt kamat kiszámításából eredő marasztalási tétel feltüntetését, és a keresetben megjelölt középátlagos

kezdőidőpontoktól a teljesítésig kötelezze az alperest a Ptk. 6:48.§ (1) bekezdése szerinti késedelmi kamat megfizetésére.

- [43] A kamatszámítás kezdő időpontját érintő, a marasztalástól eltérő igényt az alábbi tételek vonatkozásában érvényesítettek: az ápolás-gondozás hátraléka után az elsőfokú bíróság által figyelembe vett 2022. június 2. helyett 2021. augusztus 16. napjától, a háztartási kisegítés hátralékánál 2022. július 16. napja helyett 2022. február 15. napjától, a rehabilitációs eszközöknél egységesen 2021. április 17. napjától, a DSGM terápia hátralékos összege tekintetében 2022. február 1. napja helyett 2021. szeptember 10. napjától, a craniosacralis terápia hátralékos költsége tekintetében 2022. április 12. napja helyett 2022. március 30. napjától, a TSMT terápia vonatkozásában 2022. június 21. napja helyett 2022. június 9. napjától, a gyógyszerköltség esetében 2022. május 9. napja helyett 2022. május 24. napjától kérték a késedelmi kamatokban történő marasztalást.
- [44] Kérték továbbá, hogy a másodfokú bíróság a felperesek részére fizetendő elsőfokú perköltség összegét 9.400.777 forintra emelje fel (itt a fellebbezési kérelmük elírást tartalmazott, a másodfokú bíróság a fellebbezést a 27. oldalon levezetettek szerint értelmezte).
- [45] Kijavítás iránti kérelmet is előterjesztettek, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt lejárt kártérítési tételek együttes összege helyesen 29.976.747 forint az elsőfokú bíróság által írt 30.124.157 forint helyett.
- [46] A sérelemdíj körében fellebbezésüket azzal indokolták, hogy a IV-VI. rendű felpereseket a testvérük betegségéből eredő hátrány egyformán érinti, mindegyik testvér esetében indokolt a gyermekpszichológusi szakellátás és családterápia. Önmagában az a tény, hogy a VI. rendű felperes élte meg a testvérek közül legnehezebben a III. rendű felperes egészségkárosodását, álláspontjuk szerint nem ad alapot a különbségtételre, aminek csak abban az esetben lett volna helye, amennyiben kizárólag a VI. rendű felperes esetében lenne javasolt a pszichológiai szakellátás igénybevétele.
- [47] Sérelmezték továbbá, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte azt a jelentős tény, hogy a IV. és V. rendű felperesek a III. rendű felperes ikertestvérei. Köztudomásúnak minősítették, hogy az ikrek között más testvéreknél erősebb érzelmi kötődés áll fenn, amely részben genetikai eredetű, de az erős kötődésben a prenatális környezet is jelentős szerepet játszik. Az ikerlétből adódó különleges adottság folytán a III. rendű felperes állapota, csökkentértékűségének megélése az ikertestvéreknél jelentősen nagyobb lelki teherként jelentkezik, amely az idő előrehaladtával csak fokozódni fog.
- [48] Úgy ítélték meg, hogy az elsőfokú bíróság által figyelembe vett tőkeösszegek nem korrelálnak az összegszerű bírói gyakorlattal. A Zalaegerszegi Törvényszék 5.P.20.290/2019/47. számú ítéletével elbírált ügyben, melyet a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.089/2021/4. számú ítéletével bíralt felül, egyéves gyermeknél gerincvelőgyulladás okán alsó végtagi bénulás alakult ki, a káridőpont 2013 novembere volt. A szülők ugyanettől az időponttól számított kamatokkal személyenként 15.000.000 forintot, a károsodott gyermek 35.000.000 forintot, míg az idősebb testvér 6.000.000 forintot kapott. Rámutattak, hogy 2013. és 2025. év között 100%-ot bőven meghaladó volt az ár- és értékviszonyváltozás, melyre figyelemmel az ő kereseti kérelmeik nem voltak eltúlzottak, csökkentésükre nem volt reális alap. A IV-VI. rendű felperesek esetében a 8.000.000, illetve 10.000.000 forint 2025. évre alacsonynak tekinthető, ha egy hasonló súlyosságú 2013. évi ügyben a testvér 6.000.000 forint és kamata marasztalásban részesült.
- [49] Ugyancsak hivatkoztak a Fővárosi Törvényszék 16.P.20.828/2017/151. számú határozatával elbírált ügyre - melyet a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.293/2023/8. számú ítéletével bíralt felül – , melynek tárgya nyitott gerinc folytán súlyosan károsodott gyermek állapotából eredő következmények rendezése volt, ebben az esetben a káridőponttól, 2016 augusztusától járó

kamatokkal az anya 29.000.000 forint, az idősebb testvér 19.000.000 forint sérelemdíjban részesült. Egy másik ügyben a gyermek félrenyelés következtében súlyos hypoxiás agykárosodást szenvedett el, a kár időpontja 2013. áprilisában volt, első fokon a Fővárosi Törvényszék járt el és hozott 63.P.20.845/2020/114. számon ítéletet, amit a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.680/2023/4. számú ítéletével bíralt felül. Itt 2023. októbertől kezdődő kamatozással a gyermeket gondozó anya 35.000.000 forintot, a különváltan élő apa 25.000.000 forintot, a károsodott gyermek 50.000.000 forintot, az idősebb testvér 20.000.000 forintot kapott. Rámutattak, hogy ha 2023. októberi ár- és értékviszonyok alapján reális lehetett egy hasonlóan súlyos káresetben a szülők részére 35.000.000, illetve 25.000.000 forint, a jelen ügyben a személyenkénti 28.000.000 forint tökekövetelés 2025. januárra kifejezetten szerénynek minősül. Hivatkoztak továbbá a Pécsi Törvényszék 11.P.20.013/2022/154. számú ítéletére, melyet a másodfokú bíróság Pf.III.20.046/2024/5. számon bíralt felül [a felülbírálat a sérelemdíj összegére nem terjedt ki], itt genetikai károsodással született gyermeknél lelassult fejlődés, izomgyengeség állt fenn, 2013. áprilisi káridőponttal az egyedülálló anya 35.000.000 forintban és ennek 2024. júliusától járó késedelmi kamatában részesült.

- [50] A III. rendű felperes sérelemdíj iránti igénye körében a felperesek arra is hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság súlyos eljárásjogi szabálysértést követett el, amikor a III. rendű felperes sérelemdíj iránti követelésének elbírálása során – arra hivatkozással, hogy a pszichológus szakértői vélemény nem tartalmaz a III. rendű felperesre vonatkozó megállapítást – utólagosan a keresetfelemelés eljárásjogi feltételének hiányát rögzítette. Rámutattak a felperesek, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 357.§ (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság kötve volt a keresetváltoztatást engedélyező 227. sorszámú végzéséhez, melyben a 2024. szeptember 9. napján kelt 224. sorszámú keresetváltoztatást engedélyezte, a III. rendű felperes igényét az engedélyezett keresetváltoztatás tartalma szerint kellett volna elbírálnia. Egyebekben is megalapozatlannak tartották az elsőfokú bíróság megállapítását, arra mutattak rá, hogy az I. és II. rendű felperes negatív irányba változott pszichés státusza, indulatkezelési nehézségeik, a párkapcsolati súrlódások az önellátásra képtelen, így teljesen kiszolgáltatott III. rendű felperesre is kihatnak, függetlenül attól, hogy a szakvélemény ténymegállapítást kifejezetten a III. rendű felperesre nézve nem tartalmaz.
- [51] Az I. rendű felperes jövedelemvesztése tárgyában azzal érveltek, hogy a Kúria Pfv.III.20.955/2019/8. számú döntése mellett is a bíróság akkor jár el jogszerűen, amennyiben elvégzi az egyedi ügyben a két kártétel (ápolás-gondozás és jövedelemvesztés) vonatkozásában az időbeli és ténybeli összefüggések elemzését. Csak ennek eredményeként lehet valós alapon állást foglalni a káronszerzés kérdésében. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság ezt az egyedi elemzést elmulasztotta, ezzel a teljes kártérítés elvét megsértette. A megítélt marasztalási tétel nem kompenzálja a felmerült kárt. Ennek elsődleges oka, hogy a perbeli esetben az ápolás-gondozás többletköltsége minimál óradíjjal térül, az I. rendű felperes jövedelme pedig a minimálbért jóval meghaladta. Így a perbeli esetben a helyes kiindulási alap az, hogy az ápolás-gondozás keretében végzett többletmunka ellenértékével az I. rendű felperes jövedelemvesztése nem térül meg.
- [52] A felperesek fellebbezésükben két módozatban is elvégezték az összehasonlítást és az értékelést az elsődleges és másodlagos fellebbezési kérelmüknek megfelelően. Az elsődleges fellebbezési kérelmükben azt vizsgálták, hogy a megtérített jövedelemvesztés esetén milyen arányban tekinthető ellentételezettnek a keresőtevékenység helyébe lépő ápolás-gondozási munka. Rögzítették, hogy jövedelempótlás 2022. november 2. napjáig (ekkor tért volna vissza a munkába az I. rendű felperes) nem merülhet fel, ennek megfelelően 2022.

november 2. napjáig a teljes ápolás-gondozás többletköltsége megtérítendő, mivel az ápolás-gondozás költségét a jövedelempótló kártérítés nem kompenzálja.

- [53] A továbbiakban abból indultak ki, hogy az ápolás-gondozási többlettevékenység 8,6 órában merül fel naponta. Rögzítették, hogy hány olyan nap van az évben, amikor az I. rendű felperes kár nélküli állapot esetében sem dolgozna, de jövedelemben részesülne. Számításuk szerint 104 ilyen nap adódik a hétvégékből, 29-32 nap a fizetett szabadság (életkortól is függően 2020. évben 22 nap, 2021. évben 23 nap, 2023. évben 24 nap, 2025. évben 25 nap, illetve a kettőnél több gyermek után további 7 nap), valamint 11 nap a jogszabály által megállapított ünnepnapokból [figyelmén kívül hagyták ugyanakkor, hogy a fizetett ünnepnapokból hétköznapra 2020. évben 8 nap, 2021. évben 7 nap, 2022. évben 6 nap, 2023. évben 9 nap, 2024. évben 11 nap, 2025. évben 9 nap esett]. Arra az eredményre jutottak, hogy az I. rendű felperes egy évben 221 napot dolgozott volna, 144 napot nem, ami arányait tekintve 60,55% mértékű munkában töltött napot jelentett volna. A kár nélküli állapot esetében tehát az I. rendű felperes az igazolt jövedelmét úgy szerezte volna meg, hogy havonta átlagosan 18,41 napot dolgozott volna (tehát ennyi napi munkája lehet ellentételezett a jövedelempótlással) és 12 napot tartózkodott volna az otthonában. 2022. november 2. napjától kezdődően így az ápolás-gondozás többletköltségének [jövedelempótló járadékkal nem ellentételezett] 39,45 százaléka lenne megtéríthető. Ezen túlmenően figyelemmel voltak arra, hogy a jövedelempótló kártérítés a munkavégzéssel töltött napokra nézve is csak 8 órányi ápolás-gondozási többlettevékenységet kompenzál, 2021. március 1. napjától azonban 8 óránál magasabb volt az ápolás-gondozásra fordított többletidő, a többlet napi 0,6 óra, havi szinten 18,25 óra ápolás-gondozást is meg kell téríteni.
- [54] Mindezeket figyelembe véve álláspontjuk szerint tehát akkor járt volna el megfelelően az elsőfokú bíróság, ha az I. rendű felperes teljes jövedelemveszteségét megítéli, az ápolás-gondozás többletköltsége vonatkozásában pedig 2020. november 2. napjáig megtéríteni rendeli az ápolás-gondozás többletköltsége teljes összegét, az ezt követő időszakra az ápolás-gondozás költsége 39,45%-át ítéli meg, valamint figyelembe veszi a napi 0,6 óra többletmunkára eső teljes költséget. Ezt számszerűsítve a 2020. november 2. napjától 2025. január 31. napjáig terjedő időre 15.825.425 forint és ennek 2022. december 17. napjától járó kamata [tehát a teljes] jövedelemveszteség megtérítésére jogosult az I. rendű felperes, míg ápolás-gondozás címén 2018. március 2. napjától 2020. november 1. napjáig 6.959.698 forint, 2020. november 2. napjától 2025. január 1. napjáig 3.497.529 forint, valamint a 2022. február 15. napjától a 0,6 órára esően 1.042.378 forint lennének jogosultak az I. és II. rendű felperesek. Rámutattak ugyanakkor arra, hogy fellebbezésük nem támadja az ápolás-gondozási költség vonatkozásában született rendelkezést; amennyiben tehát a jövedelemveszteség körében meg is kell változtatni az elsőfokú ítéletet, de az alperes ebből az okból az ápolás-gondozási tétel körében nem terjeszt elő fellebbezést, úgy a másodfokú bíróság az ápolás-gondozási költséget a fellebbezéshez való kötöttség okán nem szállíthatja le.
- [55] Másodlagos fellebbezési kérelmükben azt vizsgálták, hogy az ápolás-gondozásért megítélt ellenérték milyen arányban fedezi valójában az I. rendű felperes elmaradt jövedelmét. Kimunkálták, hogy ha az I. rendű felperes által megszerezhető munkabért a ténylegesen munkában töltött (a fentiek szerint összesített számú munkában töltött napra eső) munkaórákra vetítik, úgy az I. rendű felperes a munkájáért milyen ellenértékben részesült volna, majd éves bontásban elvégezték az összehasonlítást annak megfelelően, hogy az ápolás-gondozás ellenértékének megfelelő minimál óradíj hányadrésze annak a jövedelemnek, melyet az I. rendű felperes a ténylegesen munkában töltött órákra kumulált bérezés esetén kár nélküli állapotban szerezhetett volna. Ennek megfelelően meghatározták, hogy az I. rendű felperes jövedelemvesztesége az ápolás-gondozás körében milyen arányban térül, ez az arány

számításuk szerint 2020. évben 60,47%-ban, 2021. évben 58,88%-ban, 2022. évben 50,9%-ban, 2023. évben 49,16%-ban, 2024. évben 49,91%-ban 2025. évben 50,74%-ban adódott. Hangsúlyozták, hogy a nem térülés ehhez képest meghatározható aránya az elsőfokú bíróság által alkalmazott 25%-ot számottevően meghaladja, minek folytán az elsőfokú bíróság ítélete súlyosan sérti a teljes kártérítés elvét. A megtérítendő jövedelemveszteséget ennek megfelelően olyan módon számolták el, hogy az elmaradt jövedelemből levonták annak az ápolás-gondozás útján térülő hányadát, és a nem térülő részt összegezték éves bontásban, melynek összesített eredményként az ápolás-gondozás körében meg nem térülő hátralékos jövedelemveszteség összesen 8.324.028 forintban adódott. A folyamatos járadékot pedig olyan módon összezszerűsítették, hogy az I. rendű felperes elérhető bruttó jövedelme 499.900 forint lett volna, ebből levonásba helyezve a társadalombiztosítási járulék összegét, 92.482 forintot, az elérhető jövedelem 407.418 forint, ennek a tételnek az ápolás-gondozás útján térülő része 49,26%, azaz 200.694 forint, nem térülő része 206.724 forint, utóbbi a megfizetni kért havi jövedelempótló járadék összege.

- [56] A kamatmarasztalások tárgyában előterjesztett fellebbezésüket a felperesek azzal indokolták, hogy álláspontjuk szerint az elsőfokú ítélet jogszabálysértő, mivel a követelés után a Ptk. 6:48.§-a szerint érvényesíthető kamat nem fő-, hanem járulékos, ún. mellékkövetelés. Megítélésük szerint a kereseti kérelemben arról rendelkezhet a bíróság, hogy az alperes köteles-e kamatot fizetni; ha igen, milyen időponttól kezdődően, meddig, és milyen mértékű kamatot köteles megfizetni. Ennek okán a bíróság a kamat összegét nem jogosult meghatározni, arról, mint mellékkötelezettségről számszakilag nem kell rendelkeznie, ellenkező esetben a forintosított marasztalási tétel tőkévé válik, amely ismételt kamatfizetési kötelezettség alá esne.
- [57] Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság nem jogosult az egyes lejárt tételek vonatkozásában a középárányos időpontot több részre bontani a feltételezett aránytalanság okán, ugyanis a lejárt tétel egységként jelenik meg, amelynek a kamatmarasztalása éppen azért kezdődik a középárányos időponttól, mert ez hivatott az aránytalanságot kiküszöbölni.
- [58] Az elsőfokú perköltséget érintő fellebbezésüket arra alapították, hogy a pertárgy értékének meghatározása során a bíróság nem jogosult a jogszabálytól eltérni, így jogszerűen nem mellőzhette volna a lejárt járadéktételek összegének figyelembevételét. A pertárgyérték meghatározása nem attól függ, hogy a pertartam hosszú volt-e vagy sem. Az álláspontjuk szerint helyes számítás alapján a pertárgyérték 139.422.671 forint, ami 98.000.000 forint sérelemdíj, 29.976.747 forint lejárt kártérítés, 3.856.356 forint lejárt jövedelempótló járadék és 7.589.568 forint egy évi járadékérték összege. 139.422.671 forint pertárgyérték után a jogszabály szerint számítható perköltség összege Áfával növelten 9.129.337 forint, melyhez 271.440 forint utazási költségterítés járul, összesen 9.400.777 forint perköltséget eredményezve.
- [59] Az alperes fellebbezési kérelmében elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. E kérelmét azzal indokolta, hogy a [III. rendű] felperes ellátása során az Eütv. 7. és 77.§-ában írt mérce betartásával járt el. A felperesi követelés jogalapjában és összezszerűségében is megalapozatlan, tekintettel arra, hogy a magatartása nem volt felróható, nem tanúsított jogellenes magatartást, ezért általa okozott kár a felpereseket nem érthette.
- [60] Másodlagosan azt kérte, hogy a másodfokú bíróság a megítélt sérelemdíjakat az I. rendű felperes esetében 10.000.000 forintra, a II. rendű felperes esetében 7.000.000 forintra, a IV-VI. rendű felperesek esetében személyenként 4.000.000 forintra, a III. rendű felperes esetében 14.000.000 forintra szállítsa le. Álláspontja szerint a megítélt sérelemdíj az ítélethozatalkori ár- és értékviszonyoknak nem felel meg, eltúlzott. Rámutatott, hogy a keresetfelelemlésben foglalt összegek meghaladják a keresetlevél előterjesztése óta bekövetkezett inflációs

változást, illetve a jegybanki alapkamat emelkedésének mértékét, ugyanakkor még az eredetileg előterjesztett kereset szerinti összegeket is eltúlzottnak tartotta.

- [61] Az I. és II. rendű felperesek vonatkozásában arra hivatkozott, hogy a pszichés állapotukban javulás állt be, nem szükséges pszichoterápiás szakellátás igénybevétele, a családterápia is csak javasolható. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg, hogy a pszichoterápiás szakellátás vagy családterápia igénybevétele az I. és II. rendű felperesek esetében nem feltétlenül szükséges, de indokolt. Ehhez képest a pszichológus szakvélemény úgy fogalmazott, hogy nem feltétlenül szükséges a pszichoterápiás szakellátás igénybevétele, az indokoltság tehát nem alátámasztott, azt figyelembe venni nem lehet. A IV-VI. rendű felperesek esetében arra mutatott rá, hogy esetükben is csupán javasolható a gyermekpszichológiai szakellátás, de az nem minősül feltétlenül szükségesnek, beszámolóik szerint a gyermekek úgy élik meg, hogy a szülők igyekeznek velük is sokat foglalkozni.
- [62] Hivatkozott a Debreceni Ítéltábla 2023. évben hozott Pf.I.20.091/2023/9. számú jogerős ítéletére, melyben 18.000.000 forintra emelték fel az egészségkárosodott gyermeket nevelő felperesi szülőknek járó sérelemdíjat, de az ő esetükben jelentős pszichés leterheltség is megállapításra került, ami a jelen perben nem áll fenn.
- [63] Az ápolás-gondozás többletköltsége vonatkozásában álláspontja szerint az igény teljes elutasítása indokolt. Ennek alátámasztására arra hivatkozott, hogy a peradatok ellentmondásosak a III. rendű felperes állapotát illetően, így pl. a szakvélemény szerint a III. rendű felperes mászni nem tud, csak pépes ételt tud fogyasztani. Ehhez képest más peradatok alapján a III. rendű felperes képes a helyváltoztatásra, mászásra, a kenyeret, pufit megfogja, megrágcsálja, darabos ételt is eszik már. Álláspontja szerint a szakvélemény alapján nem tisztázott, hogy a felperesek által megjelölt tevékenységek és azok időszükséglete a hármasikrek nevelése, gondozása esetében egyébként is felmerülő tevékenységeken túlmenően jelent-e többlettevékenységet, többletidő-szükségletet. A szakvélemény nem támasztotta alá az átöltöztetés, mosdatás tevékenységeknél szükséges többletet.
- [64] Másodlagos fellebbezési kérelmében a követelés leszállítását kérte arra figyelemmel, hogy az ellenérték számításának alapja, a bruttó minimál óradíj 18,5% mértékű járulékkal csökkentendő. A 14.228.030 forint hátralékot ennek megfelelően 11.595.844 forintra kérte leszállítani, a folyamatos járadékösszeg vonatkozásában pedig álláspontja szerint az ápolás-gondozás időtartamára napi legfeljebb 7,6 óra számolható el a 2025. január 1. napjától hatályos, 18,5% mértékű járulékkal csökkentendő nettó 1.363 forint minimál óradíjjal. Ezt csökkenti a családi pótlék emelt összege 7.300 forint összegben, valamint a GYOD összege, 261.720 forint. Így az ápolás-gondozás címén a felperesek részére megítélt járadékot (7,6 óra x 1.363 forint/óra x 30 nap – 7.300 forint – 261.720 forint =) 41.744 forintra kell leszállítani.
- [65] A háztartási kisegítés vonatkozásában elsődlegesen ugyancsak a követelés teljes elutasítást kérte. Álláspontja szerint a szakvélemény nem tér ki arra, hogy a háztartási kisegítés többletköltsége iránti igényt indokolja-e jelenleg is a III. rendű felperes egészségkárosodás miatt kialakult állapota, figyelembe véve az egészséges hármasikrek ellátása során egyébként is felmerülő háztartási tevékenységet. A másodlagos fellebbezési kérelmét ebben az esetben is arra alapította, hogy a kártérítés mértékének 18,5%-kal történő csökkentése indokolt 2.599.793 forint helyett 2.118.831 forintra, a járadék összegét (33 óra x 1.363 forint/óra =) 44.979 forintra kérte leszállítani.
- [66] A rehabilitációs eszközök többletköltsége iránti igényt is egészében elutasítani kérte annak megalapozatlansága és eltúlzottsága miatt. Az epilepszia jelző monitor 249.000 forint költsége vonatkozásában pedig kifejezetten azért kért elutasítást, mert a szakorvos nem a szükségességről nyilatkozott, hanem csupán arról, hogy támogatja a készülék beszerzését. Rámutatott továbbá, hogy a felperesek meg sem kísérelték az OEP támogatás igénybe vételét, a NEAK-hoz méltányossági kérelmet nem intéztek, kizárólag arról nyilatkoztak, hogy a

NEAK által támogatott listán ez az eszköz nem szerepel. Ez a költség tehát nem szükséges a károsultat ért vagyoni hátrány kiküszöböléséhez, valamint azért sem vehető figyelembe, mert a felperesek a Ptk. 6:525.§ (1) bekezdésében előírt kárenyhítési kötelezettségüket megsértették: akkor jártak volna el megfelelően, ha a NEAK-hoz méltányossági kérelmet terjesztenek elő.

- [67] A rehabilitációs költség vonatkozásában is arra hivatkozott, hogy a kárigény megalapozatlan és eltúlzott. Különösen vitatta, hogy meg kellene térítenie mindazoknak a magánszolgáltatók által nyújtott rehabilitációs és fejlesztő szolgáltatásoknak a költségét, amelyek hozzájárulhatnak az egészségkárosodott személy fejlesztéséhez, állapota javításához. Álláspontja szerint a kötelező helytállása körén túlmutat, hogy olyan terápiák, szolgáltatások árát legyen köteles megtéríteni, amelyekről nem bizonyított, hogy az igénybe vevő III. rendű felperes számára célszerű, szükséges. E vonatkozásban továbbra is kérte az orvosszakértői vélemény kiegészítését, mivel nem az a kérdés, hogy a fejlesztéshez, állapotjavuláshoz hozzájárulhatnak-e a terápiák, hanem hogy igazolható-e azok szükségessége. A szakértői véleménynek az a megfogalmazása, hogy az igénybevétel elfogadható, a bizonyítottságnak nem felel meg. Rögzítette, hogy a szakértői megállapítások közül kizárólag azzal ért egyet, miszerint „nincs olyan, hogy egy terápia mindenképpen szükséges”.
- [68] Változatlanul fenntartotta azt az álláspontját, hogy a 2025. január 1. napjától előterjesztett járadékemelés bizonyítékaul a keresetváltoztatáshoz F/1. alatt mellékelt igazolás nem fogadható el, mert az nem a szolgáltatást nyújtó cég2-től származik, így sem a terápia kft.-től történt igénybevételének ténye, sem annak költsége nem alátámasztott. A DSGM terápia és a konduktív terápia tekintetében tehát a felperesek megalapozatlanul igényelték a 2023. november 1. és 2024. december 31. közötti költségeket 61 hétre terápiánként 122 alkalom, 488.000 forint vonatkozásában.
- [69] A pelenkázási költség címén támasztott követelés teljes elutasítását kérte, mivel vitatta, hogy egy egészséges gyermek hároméves kora után már nem szorul pelenkázásra. Másodlagosan, amennyiben a III. rendű felperes mégis pelenkázásra szorulna, úgy azt vitatta, hogy napi hat pelenka lenne szükséges. Álláspontja szerint legfeljebb napi három pelenka fogadható el. A havi 11.994 forint költségből levonandó a pelenkacsomag 6.899 forint összege, ezzel leszámítandó a hátralék 563.358 forintról 239.312 forintra, a folyamatos járadék 11.994 forintról 5.095 forintra. A gyógyszerköltség vonatkozásában ugyancsak megalapozatlannak és eltúlzottnak tartotta a követelést, azt egészében elutasítani kérte. Itt is hivatkozott arra, hogy az alkalmazás szükségességét a felperesek a szakvéleménnyel nem igazolták; a szakvélemény nem állapította meg, csupán nem zárta ki annak lehetőségét, hogy ezekről kedvező hatás várható.
- [70] Az I. rendű felperes jövedelemvesztesége vonatkozásában ugyancsak teljes elutasításra irányult a fellebbezési kérelme, arra hivatkozással, hogy nem nyert igazolást, miszerint az I. rendű felperes a jövedelemszerző tevékenységétől az alperes magatartására tekintettel esett volna el.
- [71] Az autópálya matrica többletköltsége vonatkozásában ugyancsak elutasítást kért, itt is a szükségesség bizonyítottságát hiányolta. A kíséret többletköltsége vonatkozásában állította, hogy kártérítés nem illeti meg a felpereseket, azonban, ha azt mégis megállapíthatónak találná a másodfokú bíróság, úgy abban az esetben a kártérítés mértékének 18,5%-kal történő csökkentését, a 2.160.222 forint hátralék 1.760.581 forintra, a megítélt járadék 41.666 forintról 33.958 forintra történő leszállítását kérte. Álláspontja szerint az üzemanyag többletköltség sem illeti meg a felpereseket, e vonatkozásban mérséklésre vonatkozó fellebbezési kérelmet nem terjesztett elő.
- [72] A perköltség viselését illetően kifejtette azt az álláspontját, miszerint a 60-40% mértékű pernyertességi-pervesztességi arány nem adott volna alapot a Pp. 83.§ (2) bekezdése helyett a

83.§ (3) bekezdése alkalmazására, különös figyelemmel arra is, hogy a felperesi ügyvédi iroda a jelen per tárgyát képező ügyek vitelére szakosodott jogi képviselőt lát el. Így legfeljebb a perköltség 60%-os mértékű viselésére lehet köteles, nem pedig a 100% viselésére.

- [73] A felperesek fellebbezési ellenkérelme a saját fellebbezésükkel nem érintett részében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Kiemelték, hogy a perben a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.046/2023/6. számú ítéletével helybenhagyta az elsőfokú bíróság I.P.20.900/2019/187. számú közbenső- és részítéletét, így a kereset nem utasítható el, különösen nem jogalapi okra hivatkozva.
- [74] Az alperes sérelemdíjat érintő másodlagos fellebbezési kérelme körében rámutattak, hogy az alperes által indokoltnak tartott sérelemdíj nem a 2018. évi, hanem a 2006. évi ítélkezési viszonyoknak felel meg. Az alperes tévesen értelmezi a pszichológus szakértői véleményt, mert annak helyes értelme az, hogy ugyan nem áll fenn abszolút indikációja a pszichoterápiának és a családterápiának, azonban az az állapotuk alapján célszerűnek mutatkozik, ami relatív indikációt jelent. Vitatták azt az alperesi álláspontot, hogy a szülők között differenciálni kellene amiatt, hogy megváltozott élethelyzetük kényszerű munkamegosztást igényel; valóban az I. rendű felperes foglalkozik többet a gyermekkel, de a II. rendű felperesre hárul egyedül a család anyagi biztonságának megteremtése. Az I. rendű felperes leterheltsége a párkapcsolati odafigyelést, a párkapcsolat megélését is gátolja, ami az I. és II. rendű felperesnél ugyanolyan hiányként van jelen. Az ápolás-gondozás, háztartási többletmunka körében rámutattak, hogy nincs jelentősége, a gyermek 7 és fél évesen mászik-e vagy sem, őt ugyanúgy kell mosdatni, emelni, etetni, pelenkázni, tornáztatni. Rögzítették azt is, hogy a szakértői vélemény a keresetben szereplő táblázatban feltüntetett többlettevékenységet és időráfordítást is visszaigazolta, az alperes a bizonyítatlanságra alaptalanul hivatkozik. A bruttó minimál óradíjból a 18,5% társadalombiztosítási járulék levonására vonatkozó kérelemmel kapcsolatban felhozták, hogy az alperes ellenkérelmében ilyen tartalmú vitatást nem terjesztett elő, így arra a perfelvétel lezárását követően joghatályosan már nem hivatkozhat, a másik ok pedig, hogy ennél a kártételnél csak vetítési alap a minimálbér összege, azonban nem válik bérre. A rehabilitációs eszközök vonatkozásában hangsúlyozták, hogy arra lehet a NEAK-tól támogatást kérni, amire a jogszabály azt megengedi. Az alperes nem hivatkozott a kárenyhítési kötelezettség megszegésére, csak kérdést tett fel, de a méltányossági kérelem egyébként sem értékelhető a kárenyhítés körében, mert a támogatás nem alanyi jogon jár. A rehabilitációs ellátások körében rámutattak, hogy a kártérítési követelés azon az alapon nyugszik, hogy a terápiát igénybe veszik, azért fizetni kell, nem pedig azon, hogy a terapeuta céges keretek között végzi vagy sem a tevékenységét.
- [75] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte a felperesi fellebbezés Pp. 618.§ (1) bekezdés b) pontján alapuló visszautasítását. Arra hivatkozott, hogy a fellebbezés eljárási jogszabály megsértésével került előterjesztésre, mert a Pp. 325.§-a 2025. január 1. napjától nem biztosít lehetőséget arra, hogy teljes bizonyító erejű magánokiratként legyen elfogadható az az elektronikus okirat, amelyet az aláíró AVDH szolgáltatással hitelesít. Az erre vonatkozó felhatalmazás a 325.§ (1) bekezdés g) pontja törlésével a jogszabályból kikerült, ennek ellenére a felperesi jogi képviselő 2025. február 13. napján használta az AVDH hitelesítést, ami nem felel meg a teljes bizonyító erejű magánokiratra vonatkozó kritériumoknak.
- [76] Másodlagosan – amennyiben a másodfokú bíróság a visszautasításra nem látta okot – a felperesek fellebbezésével érintett részében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. A sérelemdíjat illetően az ikertestvéri hivatkozással kapcsolatban hangsúlyozta, hogy arra vonatkozó érvelést az elsőfokú eljárásban a felperesek nem ismertettek, a köztudomásúságot pedig kifejezetten vitatta. Ami az I. rendű felperes jövedelemveszteségét

illeti, rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a Kúria Pfv.III.20.955/2019/8. számú ítélete alapján, az abban foglaltak figyelembevételével járt el, így döntése bizonyosan nem jogszabálysértő. A kamatszámítás vonatkozásában álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megalapozott elvi álláspontra helyezkedett, amikor a kamatszámítás arányossága körében nem egyszerű számtani közepet állapított meg, hanem az egyes időszakok súlyozásával hozta meg a döntését.

- [77] A felperesek fellebbezése részben alapos, az alperes fellebbezés nem alapos.
- [78] A felperesi fellebbezés visszautasításának az alperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltakkal szemben nem volt helye, mivel a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény 119.§ (2) bekezdése értelmében az AVDH hitelesítés a támogatási szolgáltatásokba integráltan 2025. október 31. napjáig alkalmazható. Az AVDH hitelesítéssel ellátott beadvány a Pp. 325.§ (1) bekezdés j) pontja alapján megfelel a teljes bizonyító erejű magánokirat követelményének, az ilyen módon hitelesített beadvány nem hiányos.
- [79] A felperesek fellebbezésében írt számítási hibát a másodfokú bíróság is észlelte az elsőfokú bíróság ítéletében, ezért a Pp. 353.§-ára figyelemmel a felülbírálat előtt elsőként ennek a kijavítását végezte el. Az egyes tételeket illetően a rehabilitációs foglalkozások költségét az elsőfokú bíróság 7.562.590 forintban összesítette, és ennek figyelembevételével határozta meg a 30.124.157 forint főösszeget, helyesen azonban az egyes terápiákra megítélt részösszegek 7.415.180 forintot, a főösszeg 29.976.747 forintot tett ki.
- [80] Általában nem az ítélet rendelkező részére tartozó kérdés a marasztalás jogcíme. Kivétel ez alól a jövedelempótló kártérítés, miután az esetleges személyi jövedelemadó-vonzat, illetve az adóelőleg-levonási kötelezettség teljesíthetősége miatt indokolt annak külön kifejezett megjelölése, függetlenül attól, hogy a hatályos adójogszabályok szerint az I. rendű felperes mentes a személyi jövedelemadó alól. A jövedelempótló járadékként minősülés feltüntetését a másodfokú bíróság pótolta.
- [81] Az anyagi jogi felülbírálat elvégzését megelőzően a másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy miután jogerős közbenső (Pf.III.20.046/2023/6. számú ítélettel helybenhagyott I.P.20.900/2019/187. számú) ítélet rögzíti az alperes kártérítésért és sérelemdíjért való felelősségének fennállását, a perben jogalapi kérdések – így az alperes által nyújtott egészségügyi szolgáltatás gondossága – többé már nem vizsgálhatóak. A másodfokú bíróság így a követelés összecszerűségét érintő felülbírálatot végezte el a Pp. 370.§ (1) bekezdésében írt korlátoknak megfelelően.
- [82] A megítélt sérelemdíj összegét mindkét fellebbezés érintette. A felperesek indokolatlanul alacsonynak, míg az alperes eltúlzottnak tartotta a 2018. évi értékviszonyokra figyelemmel a III. rendű felperesnek megítélt 28.000.000 forint, a 2025 januári ár- és értékviszonyokra figyelemmel az I. és II. rendű felpereseknek személyenként megítélt 22.000.000 forint, a IV. és V. rendű felpereseknek személyenként megítélt 8.000.000 forint, a VI. rendű felperesnek megítélt 10.000.000 forint sérelemdíjat.
- [83] A másodfokú bíróság figyelemmel volt a fellebbezésben felhívott eseti döntésekre, de a saját gyakorlata alapján is áttekintette, hogy a közelmúltban lezárult ügyekben a felperesekhez hasonló helyzetben mások milyen mértékű sérelemdíjban részesültek.
- [84] A Pf.III.20.033/2024/6. számú ügyben érintett felperesek Down-szindrómás gyermeke 2016. február hónapjában született, értelmi fogyatékosága az enyhe és a közép súlyos szint között található, kardiológiai, szemészeti, ortopédiai, neurológiai és fülészeti gondozott, önálló életvitelre előreláthatóan nem lesz képes. Az I. rendű felperes a gyermek állapota miatt pszichés kezelésre szorult, a szülőket beszűkült életvitel, szorongás, bűntudat, elkeseredettség és örömtelenség jellemzi. Esetükben az elsőfokú bíróság által 2024 februári ár- és

értékviszonyokra figyelemmel megítélt személyenkénti 17.000.000 forintot a másodfokú bíróság a felperesi fellebbezést teljesítve 20.000.000 forintra felemelte.

- [85] A Pf.III.20.042/2024/9. számú másodfokú ítélettel elbírált ügyben a felperesek Down-kóros gyermeke 2016 decemberében született. A gyermek értelmi fogyatékos, látássérült, 7 évesen vált nappalra szobatisztává, folyamatos felügyeletre és fejlesztésre szorul. A kereset személyenként 20.000.000 forintban és ennek a gyermek születésétől számított késedelmi kamatában történő marasztalására irányult. A 2024 júniusi ár- és értékviszonyok alapján az elsőfokú bíróság 18.000.000 forintot ítelt meg a szülőknek, melyet a másodfokú bíróság 20.000.000 forintra felemelt.
- [86] A felperesek által hivatkozott, a Pécsi Törvényszék előtt 11.P.20.013/2022. számon folyamatban volt ügyben a felperesnek 2017 áprilisában született genetikai rendellenességgel, RTS-szindrómával gyermeke, aki közép súlyos értelmi fogyatékos, mozgása nehezített, 7 évesen még inkontinens, nem beszél. A szülők ebben az esetben külön költöztek, az anya egyedül neveli a gyermeket, nála depresszióra hajló hangulat, elszigetelődés, magányosság állapítható meg. Ebben az esetben az elsőfokú bíróság 35.000.000 forint sérelemdíjat ítelt meg a 2024 júliusi ár- és értékviszonyokra figyelemmel, az ítéletnek ez a rendelkezése fellebbezéssel nem volt érintett.
- [87] A Pf.III.20.061/2024/8. számú másodfokú döntés szerint a felperesek Down-szindrómás gyermeke 2010 novemberében született, közép súlyos értelmi fogyatékos, több szívműtéten esett át, kardiológiai, szemészeti és endokrinológiai gondozott. A szülőknél feltárt pszichés kép itt is szorongást, bűntudatot, elégedetlenséget, elkeseredettséget, örömtelenséget mutatott ki. A szülők az elsőfokú ítélet szerint 17.000.000 forintban és ennek 2024. július 4. napjától számított kamatában részesültek, amit a másodfokú bíróság 20.000.000 forintra emelt fel.
- [88] A Pf.III.20.008/2025/12. számú ítélettel elbírált ügyben a felpereseknek 2019 októberében a nyitott gerinc súlyos formájában szenvedő gyermeke született, a gyermeknél csípőtől lefelé aktív mozgás nem váltható ki, kerekesszékes, rendszeres katéterezésre szorul, patológiás csonttörései visszatérően előfordultak. Mivel értelmileg ép, esetében a részleges önállóság jövőbeli elérése nem zárható ki. A szülők ebben az esetben személyenként 20.000.000 forintra és annak 2019. október 28. napjától járó kamatára tartottak igényt, a 2025 januári ár- és értékviszonyok szerint személyenként 20.000.000 forint sérelemdíjat kaptak.
- [89] A Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.012/2025/6. számú ítéletében a Pécsi Törvényszék 25.P.20.399/2022/70. számú ítéletét részben megváltoztatva 2024 decemberi ár- és értékviszonyokra figyelemmel 50.000.000 forint sérelemdíjat ítelt meg annak a gyermeknek, aki egyévesen elszenvedett kiterjedt oxigénhiányos agykárosodása miatt tetraplégias, vele kontaktus nem teremthető, beszédre nem reagál. Gyomorszondán keresztül etethető, amit három havonta sebészileg kell eltávolítani, gégekanülje van. Az I. rendű felperes napi 24 órában látja el a III. rendű felperes ápolását, vele is alszik. Mindkét szülőnél poszttraumás tünetegyüttes alakult ki, az I. rendű felperesnél depresszív tünetképződés, suicid veszélyeztetettség jelent meg. A szülők ebben az esetben 2024 decemberi ár- és értékviszonyokra figyelemmel személyenként 30.000.000 forint sérelemdíjat kaptak, a pszichésen sérült, testvére ápolásában gyakran részt vevő testvér 22.000.000 forint sérelemdíjban részesült.
- [90] A jelen perben értékelni kellett, hogy a gyermekük egészségkárosodása tényének megélésével az I. és II. rendű felperesek pszichés státusza kifejezetten negatív irányba változott, amit az 1.P.20.900/2019/222. számú igazságügyi pszichológus szakértői vélemény alátámasztott. A szakértő valóban rögzített az eltelt idő alatt kismértékű javulást, ami azonban nem értékelhető az alperes javára, miután nyilvánvalóan arról van szó, hogy a trauma megélését, az azzal való szembesülést követően az I. és II. rendű felperesek igyekeztek alkalmazkodni a helyzethez, helytállni a mindennapokban, amiben kényszerűen gyakorlottá váltak; a javulás

értelemszerűen ennek tudható be, és a kezdeti megpróbáltatásokhoz, lelki válsághoz képest értékelhető. A szakértői vélemény szerint a feldolgozottság részleges, megtanultak együtt élni a gyermek egészségkárosodásával, beletörődtek, mindez azonban pszichésen egyre megterhelőbb számukra. A szakértői véleményből az is egyértelmű, hogy a pszichoterápiás szakellátásuk javasolt. A szakértő úgy fogalmazott, hogy ez nem feltétlenül szükséges, de erősen javasolható, csakúgy, mint a családterápia a fiúgyermekkel való kapcsolat javítása érdekében. Az I. és II. rendű felpereseknél kialakult, nagyrészt köztudomásúnak is minősíthető pszichés hátrányok mibenléte a bizonyítás során tehát maradéktalanul tisztázódott, ezzel kapcsolatban kétség, bizonyítatlanság az alperes fellebbezésében előadottakkal szemben nem merült fel.

- [91] A másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett a felperesekkel abban a kérdésben, hogy a szülők közötti különbségtétel indokolatlan, miután a közöttük kialakult munkamegosztásra figyelemmel valóban az I. rendű felperes az, aki napi szinten többet foglalkozik a gyermekkel, de a gyermek állapota, az ebből eredő pszichés nehézségek, párkapcsolati problémák, a jövőre vonatkozó szorongás, a gyermek jövőjével kapcsolatos félelem mindkét felperest egyformán sújtja, így a különbségtétel indokolatlan.
- [92] Ugyancsak nem látott alapot a másodfokú bíróság arra, hogy a fiútestvérek, a IV-VI. rendű felperesek között tegyen különbséget. Kétségtelen, hogy a VI. rendű felperes vonatkozásában jutott a pszichológus szakértő arra a következtetésre, hogy ő élte meg legnegatívabban a testvére egészségkárosodását, nála mutatkozik szorongás és önbizalomvesztés. Mindazonáltal a szülői figyelem és foglalkozás csökkentértékűsége mindhárom gyermeknél hasonlóan fennáll akkor is, ha azt a szülők erőfeszítéseinek köszönhetően csak kevésbé élik meg; a pszichológus szakértő mindhárom gyermek esetében javasolhatónak tartotta a gyermekpszichológiai szakellátás igénybevételét, illetve a már hivatkozott családterápiát. A pszichés állapotban mutatkozó különbség emiatt nem jelentkezett olyan súllyal, ami összességében megkülönböztetést indokolt volna a testvérek között: valamennyiüknek olyan körülmények között kell felnőniük, ahol a család figyelmének középpontjában állandó alkalmazkodási kényszert teremtve az egészségkárosodott III. rendű felperes ellátása, fejlesztése áll, illetve az ő egészségkárosodott állapota határozza meg azt is, hogy a család milyen szabadidős programokban tud részt venni. Azt, hogy a hármasikerlét különös érzelmi kötődéssel járna, a másodfokú bíróság köztudomású tényként elfogadni nem tudta, így ennek a felperesi fellebbezésben írtakkal ellentétben jelentőséget nem tulajdonított.
- [93] A felperesek megalapozottan sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében mintegy felülbírált a 233. sorszámú keresetváltoztatást engedélyező végzését. A felperesek egyrészt helytállóan hivatkoztak arra, hogy ez az egyszerű kötőerővel ellentétes, a Pp. 357.§ (1) bekezdésébe ütközik, másrészt viszont azzal is egyetértett a másodfokú bíróság, hogy a keresetváltoztatás engedélyezésének helye volt, figyelemmel arra is, hogy a jövőben is teljes körű gondozásra szoruló III. rendű felperesre a szülők pszichés állapota természetesen visszahat, még akkor is, ha ők rendkívüli erőfeszítéssel próbálják a gyermeket ellátni, a fejlesztések terén is helytállni.
- [94] A bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonalat, a korábban hozott döntések óta bekövetkezett ár- és értékviszonyokbeli változást, a felpereseket sújtó hátrányokat összességében értékelve a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a 2025. januári ár- és értékviszonyokra figyelemmel az I. és II. rendű felperesek esetében személyenként 25.000.000 forint, a III. rendű felperes esetében 40.000.000 forint, míg a IV-VI. rendű felperesek esetében személyenként 10.000.000 forint indokolt és szükséges az őket sújtó nem vagyoni sérelmek másnemű előnnyel történő ellentételezésére, ezért az I. II., III., IV. és V. rendű felperesek esetében a részükre megítélt sérelemdíjat ezekre az összegre felemelte. Az emelés a III. rendű felperes vonatkozásában valójában különbözetként a

36.602.682 forinthez képest jelentkezik, miután a 28.000.000 forintos marasztalást az elsőfokú bíróság a 2018. évi ár- és értékviszonyokra figyelemmel ítélte meg; nem volt azonban indok arra, hogy a bíróság az egyes családtagoknak járó sérelemdíjat eltérő értékszínvonalra figyelemmel határozza meg.

- [95] Az ápolás-gondozás körében az elsőfokú bíróság a bizonyítást teljes körűen lefolytatta, az orvosszakértő az egészséges gyermekhez képest nyilatkozott a többlet ápolás, gondozás szükségességéről, és a felperesek által kimunkált szükségleteket, azok időigényét validálta. Az alperes fellebbezésével szemben elfogadható volt az orvosszakértő ilyen irányú megközelítése, szükségtelen lett volna, hogy maga is hasonló részletességgel kimunkálja az indokolt tevékenységeket és azok időszükségletét. A szakértő külön is kiemelte, hogy a III. rendű felperes esetében az etetés az egészséges gyermekekhez képest több időt igényel, míg a szobatisztaság egészséges gyermeknél 2-3 éves korra tehető, a pelenkázást pedig csak 3 éves kor után számították fel többletként a felperesek, amely megfelel annak, hogy ez hozható a gyermek egészségkárosodásával összefüggésbe.
- [96] Az elsőfokú bíróság az előkészületet, elpakolást – miután arra az orvosszakértő nyilatkozni nem tudott – mérlegeléssel nem találta figyelembe vehetőnek, a felperesek ezt fellebbezéssel nem támadták. Az ápolás-gondozási költség további csökkentése nem volt teljesíthető, és nem értett egyet a másodfokú bíróság az alperesnek a minimál órabér társadalombiztosítási járulékkal való csökkentésére irányuló kérelmével sem, miután maga is azt az álláspontot osztotta, hogy a bruttó minimálbér egy vetítési alap, függetlenül attól, hogy a tevékenység ellenértékének meghatározása kézenfekvő módon bérjellegű megközelítéssel történik, és annak teljes összege alkalmas az ápolás-gondozás ellentételezésére. A gondozási (illetve minden más, a gyermek egészségkárosodásával összefüggésben végzett) munka folyamatossága, az állandó leterheltség, a pihenőnap hiánya olyan jelentős körülmények, amelyek megkülönböztetik ezt a tevékenységet a foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban a minimálbérnek megfelelő nettó munkabérért végzett tevékenységtől. Az alperesi hivatkozás előterjesztésének egyebekben eljárásjogi akadálya nem volt, mivel az a Pp. 7.§ (1) bekezdés 4. pontja értelmében nem minősülhetett ellenkérelem-változtatásnak.
- [97] A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben helytállóan állapították meg, hogy a sokrétű fejlesztéssel elért eredmények – miszerint a gyermek megtanult mászni, és előrelépés a járás terén is kimutatható, amiből kifolyólag képességei némiképp meghaladják az igazságügyi orvosszakértői vélemény 45. oldalán rögzítetteket – az ápolás-gondozás szükségességét érdemben nem befolyásolják. Ahogy arra az elsőfokú bíróság helytállóan utalt, az önellátási képesség hiányát nem érinti, hogy a gyermek mászik, vagy a kezébe adott falatokat lassan megeszi. A szakértői vélemény alapján nem maradt kétség abban a kérdésben, hogy önellátásra, önálló életvitelre a gyermek nem lesz képes, így a jövőben is teljes körű ápolásra és gondozásra fog szorulni.
- [98] A háztartási kisegítés vonatkozásában ugyancsak alaptalannak találta a másodfokú bíróság az alperesi fellebbezést. Az orvosszakértői véleményben foglaltakra is figyelemmel a havi 33 órában elsámol háztartási munka többletként megalapozott volt, annak csökkentésére a másodfokú bíróság nem látott lehetőséget, igényüket a felperesek megfelelően bizonyították.
- [99] A rehabilitációs eszközök többletköltségét illetően az elsőfokú bíróság az epilepszia jelző monitor indokltságát helytállóan mérlegelte, a peradatok meggyőzően mutatnak abba az irányba, hogy a beszerzéssel járó költség indokolt volt. A gyermek bizonyítottan epilepsziás, a tanúvallomásokkal is alátámasztottan az epilepsziás rohamok veszélye, kockázata az I. és II. rendű felperesek számára jelentős stresszt jelentett, az éjszakai pihenésüket is megzavarta. Ez az eszköz ebben a helyzetben szükségtelennek semmiképpen sem tekinthető. Nem tulajdonított a másodfokú bíróság jelentőséget annak, hogy a szakorvos az epilepszia jelző

monitor beszerzését illetően a támogatom kifejezést használta, ez az értelmét tekintve semmiben sem tér el a szükségességet, indoklástól egyéb fordulatoktól.

- [100] A felperesek helytállóan hivatkoztak arra, hogy a méltányossági támogatás iránti kérelem előterjesztésének elmulasztása a terhükre nem volt értékelhető, különösen, mivel a méltányossági támogatás alanyi jogon nem jár. Emellett a másodfokú bíróság figyelemmel volt arra is, hogy a szakorvosi javaslatról értesülve a felperesek érthető módon mielőbb be kívánták szerezni a készüléket. Összességében tehát az alperes a készülék beszerzési költségének megtérítése alól nem mentesülhet.
- [101] Ugyancsak nem volt kétséges, hogy a III. rendű felperes számára szükségesek és indokoltak mindazok a fejlesztő terápiák, amelyeket vele az I. és II. rendű felperesek igénybe vesznek. Az orvosszakértői vélemény szerint a perbeli fejlesztő foglalkozások teljes mértékben elfogadhatóak és a jövőben is indokoltak lesznek, lényegében a rendszeresség tekintetében az a főszabály, hogy hétköznaponként egy fejlesztésen való részvétel elfogadható. Ez a III. rendű felperes esetében sem történik másként, figyelemmel arra, hogy a DSGM terápia és a kétféle konduktív terápia az, amelyen rendszeresen részt vesz, a egyéb1 és egyéb2 által vezetett konduktív terápián is 2021 szeptemberétől heti 2-2 órában, emellett jelentkezik még a DSGM terápia heti egy alkalommal. A craniosacralis terápia alkalmaként, nem heti rendszerességgel történik, míg a TSMT terápiát lényegében konzultáció, iránymutatás alapján otthon végzik el.
- [102] Mivel az orvosszakértői vélemény szerint nem zárható ki az sem, hogy a testsúly növekedésével a csökkent működésű izomzat a jövőben kevésbé tud megbirkózni, amely által funkcionálisan romlás is előfordulhat, ennek megfelelően a fejlesztő tevékenységek, gyógytornák szerepe és célja elsősorban az elért funkcionális állapot megtartása, a jelen mozgásképeség megőrzése: az orvosszakértői vélemény alapján nyilvánvaló, hogy emiatt is erőfeszítéseket kell tenni, a rehabilitációs foglalkozásokat az I. és II. rendű felperesek a jövőben sem hanyagolhatják el.
- [103] Így a másodfokú bíróság nem talált okot a rehabilitációs fejlesztési költségek kapcsán megítélt kártérítés csökkentésére. Egyetértett a felperesek fellebbezési ellenkérelmével abban a kérdésben, hogy a kiállított igazolások vonatkozásában annak nincs jelentősége, hogy a fejlesztő terapeuták személyen nyilatkoztak az igénybe vett fejlesztésekről és azok költségéről, annak ellenére, hogy céges keretek között végzik ezt a tevékenységet. Ez a perben releváns kérdések bizonyítottságát az alperes fellebbezésében írtakkal ellentétben nem befolyásolta.
- [104] A pelenkázással és a gyógyszereléssel, gyógyhatású készítmények alkalmazásával kapcsolatos költségeket, azok szükségességét az orvosszakértői vélemény alátámasztotta, kitérve arra is, hogy akár napi hat alkalommal történő pelenkázás is indokolt lehet. Súlytalan az alperes részéről annak vitatása, hogy egy egészséges gyermek hároméves kora után már nem szorul pelenkázásra, miután extrém esetek előfordulhatnak ugyan, de köztudomásúlag ez az az életkor (ami egyébként az óvodai nevelés kezdete is) amikor a szobatisztaság kialakulása egészséges gyermeknél általánosan elvárható. Az agykárosodással összefüggésben a III. rendű felperesnél emésztőrendszeri panaszok is felmerülnek, így a gyógyszerek és tápszerek megjelölt mennyiségben való alkalmazása (amire orvosi javallat alapján került sor) indokoltnak tekintendő. A fellebbezés e tételek vonatkozásában sem volt teljesíthető, ugyancsak indokolatlanul támadta az alperes az autópályamatricával, illetve a kísérettel felmerült költségeket is.
- [105] A másodfokú eljárásban a legösszetettebb megítélésű kérdés az I. rendű felperes jövedelemvesztésének mikénti megtérítése volt. Az alperes és az elsőfokú bíróság által is felhívott Pfv.20.955/2019/8. számú ítéletében a Kúria egyértelműen olyan módon foglalt állást {[44] bekezdés}, hogy amennyiben a gyermeke ellátásának ellentételezéseként nem pénzbeli kiadás fedezetül szolgáló költségpótló járadékhoz jutó felperes a teljes összegű

jövedelempótló járadékot is érvényesítené, úgy többlet munkaerő- és többlet munkaidő-ráfordítás nélkül kétszeres pénzbeli bevételhez jutna, ami a Kúria megítélése szerint káronszerzés lenne. A felülvizsgálati ítéletben a Kúria azonban nem foglalkozott az elszámolás módjával, mivel álláspontja szerint a felperesek a mérlegelés okszerűségét nem vitatták [45]. Az általános kártérítés jellegzetességeit viselő százalékos arányszám alkalmazhatóságát tehát precedensértékű döntés nem tartalmazza.

- [106] A másodfokú bíróság egyetértett a felperesekkel abban a kérdésben, hogy a kár mértéke kiszámítható, így a számítások nem helyettesíthetők becslésen alapuló arányszám alkalmazásával.
- [107] A felperesek fellebbezésükben két különböző számítási módot is levezettek arra nézve, hogy a jövedelemveszteség és az ápolás-gondozási költség megtérítése közötti összefüggéseket miként lehet figyelembe venni. Az első megoldásban a hangsúlyt arra helyezték, hogy a teljes egészében térülő jövedelemveszteséghez képest az ápolás-gondozás viszonylatában az a rész térül, amikor az I. rendű felperes a foglalkoztatásra irányuló jogviszonyában ténylegesen munkát nem végezne, de a gyermekről ekkor is gondoskodnia kell. A második esetben a kérdést olyan módon közelítették meg, mely szerint az ápolás-gondozási munka mintegy a jövedelemszerző tevékenység helyébe lép, azért azokat az ellenértékeket hasonlították össze, melyet az I. rendű felperes a tevékenységéért kap, illetőleg kapott volna. Ebben az esetben is kimunkálták a felperesek, hogy a károsodás elmaradása esetén ténylegesen hány órai munkával, milyen bért szerezne az I. rendű felperes, és ebből milyen rész térül az ápolás-gondozás ellenértékével.
- [108] A másodfokú bíróság a jelen perben értékelt körülményekre figyelemmel ezt az utóbbi számítási módot találta elfogadhatónak és irányadónak. Lényegében ez felel meg az elsőfokú bíróság által alkalmazott szempontoknak is, gyakorlatilag a számszerű levezetéssel egészíti ki az elsőfokú bíróság által alkalmazott elvi alapokat.
- [109] A számítást a másodfokú bíróság a fellebbezésben írtakhoz képest korrekciókkal végezte el, egyrészt helyesbítette a felperesi számítást a munkában töltött napok vonatkozásban. A felperesek úgy számították, hogy az I. rendű felperes átlagosan 144 napot nem dolgozik egy évben. Valójában ez az időszak csak 141 napot tesz ki, mégpedig azért, mert a felperesek külön-külön számolták a hétvégéket és a fizetett jogszabály által megállapított ünnepnapokat, évi 11 napot. Ténylegesen minden évben különböző számú, az elmúlt 5 év átlagában évi három fizetett ünnepnap hétvégére esett, így a munkavégzéssel nem érintett napok száma csökkent. A felperesek úgy tekintették, hogy az otthon töltött napok száma 144 nap, ami az éves időtartam 39,45%-a. Ez az arány helyesen 38,63%. Ebben az esetben tehát kár nélküli állapot esetében az I. rendű felperes az igazolt jövedelmét úgy szerezte volna meg, hogy havonta átlagosan 18,67 napot dolgozott volna, és 11,75 napot tartózkodott volna az otthonában.
- [110] A felperesek ezt követően azt vezették le, hogy a munkaviszonyban ténylegesen munkával töltött órákra milyen jövedelem esik. Itt is helyesbíteni kellett azonban a felperesi elszámolást, miután a felperesek 18,41 napra arányosították az elérhető bruttó havi munkabért és ezt osztották tovább a napi 8 órával. A másodfokú bíróság azonban arra volt figyelemmel, hogy a munkaviszonyban elérhető jövedelme az I. rendű felperesnek járulékköteles volt, így a 18,5% társadalombiztosítási járulék levonását követően a 2020. november 2. és 2021. december 31. napjáig figyelembe vett havi munkabér 345.000 forintról 281.175 forintra, a 2023. január 1. napjától 2023. december 31. napjáig figyelembe vehető havi 379.800 forint munkabér 309.537 forintra, a 2024. január 1. napjától 2024. december 31. napjáig figyelembe vehető munkabér havi 451.000 forintról 367.565 forintra, a 2025. január 1. napjától folyamatosan figyelembe vehető havi bruttó 499.900 forint munkabér pedig 407.492 forintra csökkent. Így változott az egy órára eső bér összege is a felperesek számításához képest, mert

2020. és 2022. közötti időszakra a 281.175 forint/18,67 nap/8 óra = 1.883 forint/óra vehető figyelembe a felperesek által kimutatott 2.342 forint/óra helyett, 2023. évre pedig a 309.537 forint/18,67 nap/8 óra = 2.072 forint/óra, 2024. évre a 367.565 forint/ 18,67 nap/8 óra = 2.461 forint/óra, 2025. évtől a havi 407.492 forint/18,67 nap/8 óra = 2.728 forint/óra. Ilyen módon összezszerűsíthető, hogy a tényleges munkavégzéssel érintett órák a munkaviszonyban mekkora jövedelmet eredményeztek volna az I. rendű felperes számára, figyelemmel arra is, hogy négygyermekes anyaként személyi jövedelemadót fizetnie 2020. évtől nem kellett.

- [111] 2020. évre az ápolás-gondozás óradíja, amiben az I. rendű felperes részesült, 926 forint volt az 1.883 forint kár nélküli állapotra jellemző órabér helyett. Ez százalékos arányban azt jelenti, hogy az ápolás-gondozás ellentételezésével a jövedelemvesztesége 2020. évben $926/1.883 = 49,18\%$ -ban térül meg, $50,82\%$ -ban nem térül meg.

2021. évre az ápolás-gondozási tevékenység óránként 963 forintban nyert ellentételezést, holott az I. rendű felperes 1.883 forint bevételt ért volna el a munkaviszonyban való foglalkoztatása esetén. Jövedelemvesztesége ilyen módon $963/1.883 = 51,14\%$ -ban térül az ápolás-gondozás ellentételezése folytán. 2021. évben a jövedelemveszteségéből nem térül meg $48,86\%$.

2022. évre 1.150 forint/óra értéken térül a tevékenysége, holott a kár nélküli állapot esetén 1.883 forint lenne a munkája ellenértéke; ez azt jelenti, hogy $61,07\%$ -ban térül a jövedelemvesztesége az ápolás-gondozásért kapott pénzzel, nem térül $38,93\%$ -ban.

2023. évre 1.334 forintot kap az I. rendű felperes egy ápolás-gondozási óra ellenértékéért, az elérhető 2.072 forint helyett. $1.334/2.072$ arányban a jövedelemvesztesége $64,38\%$ -ban térül, nem térül $35,62\%$ -ban.

2024. évre 1.534 forintban részesül az I. rendű felperes az ápolás-gondozásért, az elérhető 2.461 forint helyett. A térülés $62,33\%$ arányú. Nem térül $37,67\%$.

2025. évben 1.672 forinthez jut az I. rendű felperes a 2.728 forint helyett óránként, ami azt jelenti, hogy a jövedelemvesztesége $61,29\%$ -ban térül, $38,71\%$ -ban nem térül.

- [112] A meg nem térüléshez tartozó százalékokat kellett ezek után az I. rendű felperes elérhető jövedelméhez rendelni.

- [113] 2022. november 2. napjától december 31. napjáig az I. rendű felperes elérhetett volna a társadalombiztosítási járulékkal csökkentetten 543.605 forint munkabért. Ebből a nem térülő arány $50,82\%$, azaz 276.260 forint. 2021. évben az I. rendű felperes nem jutott hozzá 3.374.100 forint munkabérhez, ennek az ápolás-gondozás ellentételezése után nem térült része $48,86\%$, azaz 1.648.585 forint. 2022. évben az I. rendű felperes elérhetett volna 3.374.100 forint éves jövedelmet. Ebből az ápolás-gondozás folytán nem térült rész $38,93\%$, azaz 1.313.537 forint. 2023. évben az I. rendű felperes jövedelme 3.714.144 forint lett volna. Ebből az ápolás-gondozás folytán nem térült $35,62\%$, azaz 1.323.085 forint. 2024. évben az I. rendű felperes elérhetett volna 4.411.758 forintot, amelyből az ápolás-gondozás folytán nem térült rész $37,67\%$, azaz 1.661.909 forint. 2025. január hónapjában az I. rendű felperesnek a meg nem szerzett jövedelme 407.418 forint, amelynek nem térült a $38,71\%$ -a, azaz 157.712 forint.

- [114] A teljes hátralékos időszakra ekként az ápolás-gondozás ellenértékével meg nem térülő jövedelemveszteség összesen (276.260 forint + 1.648.585 forint + 1.313.537 forint + 1.323.085 forint + 1.661.909 forint + 157.712 forint =) 6.381.088 forint, amely 2.424.732 forinttal több az elsőfokú bíróság által megítélt hátralékos jövedelempótló járadéknál, 3.956.356 forintnál.

- [115] A 2025. február 1. napjától esedékes jövedelempótló járadék vonatkozásában abból kellett kiindulni, hogy az I. rendű felperes 407.418 forint jövedelemhez juthatott volna havonta.

Ebből nem térül 38,71%, azaz 157.712 forint. Ez az I. rendű felperes havi jövedelemvesztesége, ami 55.857 forinttal több az elsőfokú bíróság által megítélt 101.855 forintnál.

- [116] A késedelmi kamatokban való marasztalást érintően a másodfokú bíróság egyetértett a felperesi fellebbezésben foglaltakkal annyiban, hogy a késedelmi kamat összegszerű kiszámítása egyrészt szükségtelen, másrészt a marasztalást tekintve kamatos kamatozáshoz vezethet. Ugyancsak nem találta indokoltnak a másodfokú bíróság a hátralékos járadékösszegek középarányos kezdő időpontjának a részösszegek súlyozásán alapuló eltérítését, figyelemmel arra is, hogy a középarányos kezdő időponttól való kamatszámításnak az egyes részösszegek után külön-külön járó kamatoknak való megfeleltetése az elsőfokú bíróság által alkalmazottnál jelentősen összetettebb számításokat igényelne. Ezt azonban a bírói gyakorlat nem tartja szükségesnek, éppen ezért alakult ki a hátralékos időszakra vonatkozóan naptári értelemben középarányosan megállapított kamatszámítási kezdő időpont alkalmazásának gyakorlata. A másodfokú bíróság ezért a kamatszámítás tekintetében a felperesi fellebbezésben foglaltakat mind az abszolút értékben kifejezett kamatokban való marasztalás mellőzését, mind pedig a felperesek által meghatározott kezdő időponttól számított marasztalást illetően teljesítette, ide nem értve a két rehabilitációs eszköz beszerzésével felmerült költséget (159.834 forint, illetve 249.000 forint) , mert ott nem rendszeresen felmerülő költségekről, hanem egyszeri kiadásokról volt szó, a kamatozás kezdetét indokolt volt a költségek tényleges felmerüléséhez igazítani.
- [117] A perköltség alapját képező pertárgyérték számítása kapcsán a felperesek megalapozottan hivatkoztak arra, hogy a pertárgyérték számítása nem függhet a per tartamától. Ennek megfelelően a pertárgyértéket arra figyelemmel kell számítani, hogy a járadékszerű követelésekből milyen összeg merült fel a keresetlevél előterjesztésének időpontjáig, a perbeli esetben 2019. november 14. napjáig. Ezt a számítást a másodfokú bíróság elvégezte, ezek szerint a pertárgyérték az alábbi tételekből tevődött össze: sérelemdíj 156.000.000 forint, ápolás-gondozás hátraléka 2.594.766 forint, háztartási többletmunka hátraléka 240.388 forint, rehabilitációs eszközök költsége 575.367 forint, gyógyszerköltség hátraléka 6.249 forint, közlekedési többletköltség hátraléka 296.286 forint, kísérő hátraléka 395.773 forint, szállásköltség 17.670 forint, autópályamatrix hátralékos költsége 47.470 forint, járadékkövetelések egy évi értéke 13.715.292 forint. A pertárgyérték e számítás szerint 173.889.261 forint.
- [118] Az alperesi fellebbezésben foglaltakkal szemben helye volt a perköltség számítás vonatkozásában a Pp. 83.§ (3) bekezdése alkalmazásának, figyelemmel arra, hogy a másodfokú ítélet szerinti változtatásokkal a kereset összesen 131.899.465 forint vonatkozásában vezetett sikerre (sérelemdíj 120.000.000 forint, ápolás-gondozás hátraléka 2.138.080 forint, háztartási többletmunka hátraléka 240.388 forint, rehabilitációs eszközök költsége 575.367 forint, gyógyszerköltség hátraléka 6.249 forint, közlekedési többletköltség hátraléka 296.286 forint, kísérő hátraléka 395.773 forint, szállásköltség 0 forint, autópályamatrix hátralékos költsége 47.470 forint, járadékkövetelések egy évi értéke 8.199.852 forint). Így tehát a 131.899.465 / 173.889.261 arányában 75,85%-ban volt eredményes a kereset. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy ennél jóval alacsonyabb mértékű pernyertesség esetén sem lett volna akadálya a Pp. 83.§ (3) bekezdése alkalmazásának.
- [119] A jelen perben az elsőfokú perköltséget 131.889.261 forint után kellett számítani az elsőfokú bíróság által alkalmazott, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés c) pontja, (6) bekezdése, 4/A.§-a alkalmazásával, ami egyszeres munkadíjat tekintve 3.518.995 forintban adódott, ennek az alkalmazott kétszeres szorzó melletti nettó összege 7.037.990 forint, Áfával növelt összege

8.938.247 forint volt. Ehhez járult 271.440 forint készkiadás, a megfizetendő elsőfokú felperesi perköltség így összesen 9.209.687 forint.

- [120] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság kijavított ítéletét a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján fellebbezett részében részben megváltoztatta, és a sérelemdíj összegét az elsőfokú ítéletben írt kezdőidőponttól járó és mértékű kamatmarasztalás érintése nélkül az I. és II. rendű felperesek esetében személyenként 25.000.000 forintra, a III. rendű felperes esetében 40.000.000 forintra, a IV. és V. rendű felperesek esetében személyenként 10.000.000 forintra felemelte, mellőzte az alperesnek a 28.000.000 forint után járó 8.602.682 forint kamatban történő marasztalását; a 29.976.747 forint után fizetendő 7.470.141 forint, valamint a 2025. január 31. napjától a kifizetés napjáig járó kamatokban történő marasztalást mellőzte, ehelyett kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a fenti összegből 14.228.030 forint után 2021. augusztus 16. napjától, 2.599.793 forint után 2022. február 15. napjától, 166.533 forint után 2021. április 17. napjától, 159.834 forint után 2024. június 3. napjától, 249.000 forint után 2024. március 27. napjától, 2.576.000 forint után 2021. szeptember 10. napjától, 335.000 forint után 2022. március 30. napjától, 248.000 forint után 2022. június 9. napjától, 40.000 forint után 2020. június 26. napjától, 160.000 forint után 2020. május 18. napjától, 30.180 forint után 2020. január 29. napjától, 1.864.000 forint után 2022. november 27. napjától, 2.162.000 forint után 2023. május 20. napjától, 563.358 forint után 2023. február 15. napjától, 473.198 forint után 2022. május 24. napjától, 195.245 forint után 2022. július 1. napjától, 1.766.354 forint után 2023. január 1. napjától, 2.160.222 forint után 2022. október 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkorai késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát; az I. rendű felperesnek járó hátralékos jövedelempótló járadékot 6.381.088 forintra felemelte, a hátralékos jövedelempótló járadék utáni kamatfizetési kötelezettség kezdőnapját 2022. december 17. napjában határozta meg, a 803.047 forint kamatban történő marasztalást mellőzte; az I. rendű felperesnek 2025. február 1. napjától fizetendő jövedelempótló járadék havi összegét 157.712 forintra; a felpereseknek mint együttes jogosultaknak fizetendő elsőfokú perköltséget összegét 9.209.687 forintra felemelte.
- [121] Az állam által előlegezett költségből az alperes a pervesztességével arányban álló részt, 713.941 forintot köteles megfizetni, a másodfokú bíróság a marasztalás e részét a Pp. 383.§ (6) bekezdése alapján erre az összegre leszállította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [122] A felperesek fellebbezésének pertárgyértéke a sérelemdíjak vonatkozásában $(6.000.000 + 6.000.000 + 27.000.000 + 7.000.000 + 7.000.000 + 5.000.000 =)$ 58.000.000 forint, a hátralékos jövedelempótló járadék vonatkozásában 11.869.069 forint, a jövedelempótló járadék egy évi értéke vonatkozásában 3.666.756 forint volt, mindösszesen tehát a fellebbezési pertárgyérték 73.535.825 forintot tett ki. Ebből a felperesek fellebbezése a sérelemdíjak összegét tekintve 22.000.000 forint, a jövedelempótló járadék hátralékát tekintve 2.424.732 forint, a jövedelempótló járadék egy évi értékét tekintve pedig $(55.857 \times 12 =)$ 670.284 forint vonatkozásában vezetett eredményre. A $25.095.016/73.535.825$ forint arányában a felperesek fellebbezésének eredményessége 34,13% mértékű.
- [123] A másodfokú perköltség vonatkozásában a másodfokú bíróság álláspontja szerint a Pp. 83.§ (3) bekezdése nem alkalmazható, ennek azonban a perbeli esetben jelentősége nem volt, mert az alperes a felperesi fellebbezéssel összefüggésben másodfokú perköltséget nem számított fel, így a felperesek felszámított perköltségét kellett a pernyertesség arányában elszámolni a Pp. 83.§ (2) bekezdése szerint. A 73.535.825 forintos pertárgyérték után számítható jogi képviselői munkadíj a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés b) pontja alapján 2.406.075 forint, ennek Áfával növelt összege 3.055.715 forint. Ehhez járul a másodfokú eljárásban

felmerült 25.000 forint készkiadás, a felperesek másodfokú eljárásban felmerült és felszámított perköltsége így 3.080.715 forint, ebből a fellebbezésük eredményességével arányos 1.051.448 forint.

- [124] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, azonban az alperesi fellebbezéssel összefüggésben, az ellenkérelem előterjesztésére a felperesek sem számítottak fel másodfokú perköltséget. Így összességében az alperes a Pp. 83.§ (2) bekezdése alapján 1.051.448 forint másodfokú perköltséget köteles megfizetni az I-VI. rendű felperesek mint együttes jogosultak részére.
- [125] A fellebbezési eljárási illeték a felperesek személyes költségmentessége, illetve az alperes személyes illetékmentessége folytán, a Pp. 102.§ (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Pécs, 2025. július 10.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Kovács János s.k. bíró